

KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI REPUBLIKE SRPSKE

Banja Luka, april 2016. godine

Adresa:	Banja Luka Vuka Karadžića 6
Telefon(i):	+387 51 218 356 +387 51 218 362 +387 51 212 199
Faks:	+387 51 218 361
e-mail:	kontakt@secrs.gov.ba
Web:	www.secrs.gov.ba

Izvještaj o radu

[www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/Izvjestaj o radu 2015.pdf](http://www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/Izvjestaj%20o%20radu%202015.pdf)

SADRŽAJ

I OSNOVNI PODACI O KOMISIJI	4
1. Osnivanje, pravni status i nadležnosti Komisije.....	4
2. Imenovanje članova i sastav Komisije	5
3. Organizaciona struktura Komisije	6
II STATISTIČKI PODACI O RADU KOMISIJE	7
1. Sjednice Komisije.....	7
2. Registri i evidencije Komisije.....	8
III EMISIJA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI.....	10
IV IZVJEŠTAVANJE I OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA OD STRANE EMITENATA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI KOJE SU PREDMET JAVNE PRODAJE	14
V PREUZIMANJE AKCIONARSKIH DRUŠTAVA.....	15
VI PROMJENA OBLIKA AKCIONARSKOG DRUŠTVA I PROMJENA PRAVNE FORME.....	17
VII IZDAVANJE DOZVOLA I SAGLASNOSTI UČESNICIMA NA TRŽIŠTU.....	17
1. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu - prema Zakonu o tržištu hartija od vrijednosti.....	17
2. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu - prema Zakonu o investicionim fondovima	20
3. Ispiti za sticanje zvanja	23
VIII RAZVOJ I MEĐUNARODNA SARADNJA.....	24
1. Normativne aktivnosti	24
2. Razvoj informacionog sistema.....	25
2.1. Internet prezentacija Komisije	25
2.2. Sistem za elektronsko vođenje Protokola.....	25
2.3. Sistem za elektronsko prikupljanje informacija EPI.....	26
2.4. Optimizacija server sale, računara i mrežne opreme	26
3. Saradnja	26
3.1. Međunarodna saradnja	26
3.2. Saradnja sa drugim nadležnim organima.....	27
3.3. Promocija i edukacija	28
IX NADZOR NAD UČESNICIMA NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI ...	28
X UPRAVNI SPOROVI, PARNIČNI I PREKRŠAJNI POSTUPCI I INFORMACIJE O SUMNJAMA NA POSTOJANJE KRIVIČNIH DJELA.....	34
1. Upravni sporovi po aktima Komisije	34
2. Parnični postupci.....	37
3. Prekršajni postupci	38
4. Informacije o sumnjama na počinjenje krivičnih djela.....	42
5. Ustavni sud	44
XI SEMINARI, KONFERENCIJE I OKRUGLI STOLOVI	45

I OSNOVNI PODACI O KOMISIJI

1. Osnivanje, pravni status i nadležnosti Komisije

Pravni status Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske, njene nadležnosti i način rada uređeni su Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 i 108/13). Komisija za hartije od vrijednosti je stalno i nezavisno pravno lice osnovano radi uređivanja i kontrole emitovanja i prometa hartija od vrijednosti u Republici Srpskoj.

Sjedište Komisije je u Banjoj Luci, u Ulici Vuka Karadžića broj 6. U skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija je nadležna da:

- a) donosi opšte akte u sprovođenju ovog i drugih zakona, kada je za to ovlašćena zakonom,
- b) prati i proučava stanje i kretanje na tržištu hartija od vrijednosti i o tome obavještava Vladu Republike Srpske i Narodnu skupštinu Republike Srpske,
- v) daje i oduzima dozvole, odobrenja i saglasnosti kada je za to ovlašćena ovim i drugim zakonima,
- g) kontroliše poštivanje pravila uobičajene trgovine i lojalne konkurencije u trgovini hartijama od vrijednosti,
- d) vrši nadzor nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova i emitentima hartija od vrijednosti u postupku emisije, te nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti,
- đ) vrši nadzor i preduzima potrebne mjere u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova i u okviru svoje nadležnosti saraduje sa drugim nadležnim organima u vezi sa sprovođenjem zakona i drugih propisa kojima se regulišu obaveze sprovođenja mjera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
- e) propisuje, organizuje, preduzima i nadgleda mjere kojima osigurava efikasno funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti i zaštitu interesa investitora,
- ž) utvrđuje pravila trgovanja hartijama od vrijednosti,
- z) obustavlja emisiju i trgovanje pojedinim hartijama od vrijednosti i preduzima druge mjere u slučaju kada procijeni da su tim aktivnostima ugroženi interesi investitora i javnosti ili one nisu u skladu sa zakonom i drugim propisima,
- i) propisuje opšte i posebne uslove poslovanja koje moraju ispunjavati pravna lica kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova ili djelatnosti,
- j) propisuje obavezan sadržaj informacija koje moraju biti objavljene od strane emitenata hartija od vrijednosti javnom ponudom,
- k) propisuje obavezni sadržaj informacija koje se dostavljaju Komisiji ili javno objavljuju učesnici koji učestvuju u trgovanju hartijama od vrijednosti,
- l) podnosi nadležnom organu prijavu protiv pravnih i fizičkih lica, za koje u postupku nadzora utvrdi postojanje osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu ili prekršaju,
- lj) sprovodi prethodne radnje u slučaju povrede zakonskih odredaba i drugih propisa,
- m) daje informacije i širi znanja o djelovanju tržišta hartija od vrijednosti,
- n) saraduje sa srodnim organizacijama u inostranstvu,
- nj) vodi knjige i registre u skladu sa odredbama ovog i drugih zakona,
- o) propisuje visinu naknada za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti,
- p) pokreće inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa iz područja emitovanja hartija od vrijednosti i trgovanja hartijama od vrijednosti, daje prijedloge za izmjene zakona i drugih propisa iz ovog područja, učestvuje u pripremanju drugih zakona i

- propisa koji su od interesa za učesnike tržišta hartija od vrijednosti, informiše javnost o načelima na kojima djeluje tržište hartija od vrijednosti,
- r) daje mišljenja u vezi sa sprovođenjem propisa koji sadrže ovlašćenja Komisije, a na zahtjev stranaka u postupku ili lica koje dokažu svoj pravni interes i
  - s) preduzima ostale mjere i obavlja druge poslove u skladu sa zakonskim ovlašćenjima.

Način rada, odlučivanje i organizacija Komisije bliže se uređuju Statutom i Poslovníkom o radu Komisije.

2. Imenovanje članova i sastav Komisije

Komisiju čine predsjednik, zamjenik predsjednika i tri člana, koje na prijedlog predsjednika Republike Srpske, a uz njihovu prethodnu pismenu saglasnost, imenuje Narodna Skupština Republike Srpske.

Mandat članova Komisije traje pet godina, s tim da isto lice može više puta biti imenovano u sastav Komisije. Za člana Komisije može biti imenovano lice koje ima visoku stručnu spremu ekonomskog ili pravnog smjera, pet godina radnog staža u toj spremi u oblasti tržišta kapitala, odgovarajuće stručno znanje i lična svojstva koja ga čine dostojnim za obavljanje ove funkcije.

Imajući u vidu ovlaštenja i odgovornosti Komisije, kao i potrebu očuvanja integriteta svih lica zaposlenih u Komisiji, Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti je regulisano da predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije ne mogu:

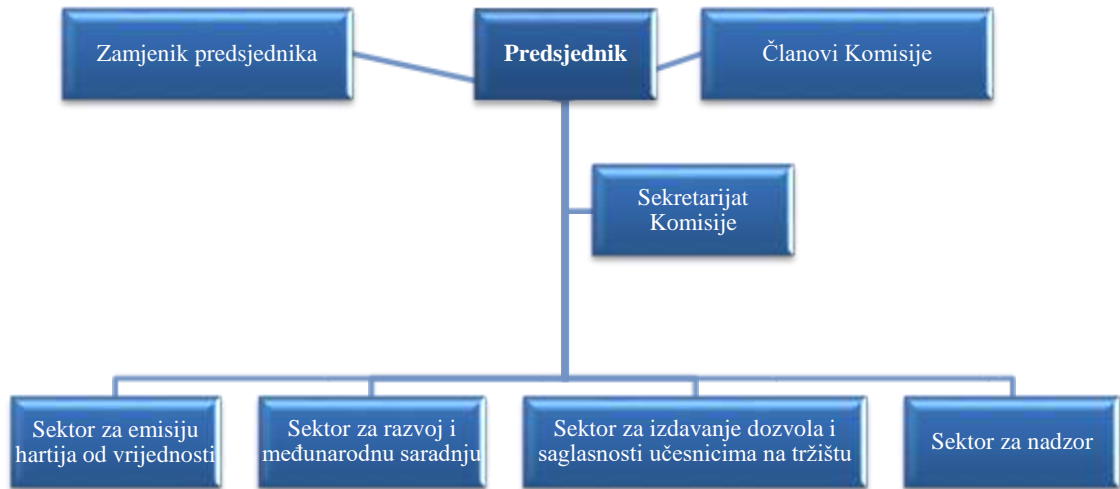
- a) biti u međusobnom srodstvu ili braku,
- b) biti lica koja su kažnjavana za djela koja su nespojiva sa radom u Komisiji,
- v) obavljati dužnost u političkoj stranci i učestvovati u političkim aktivnostima koje su nespojive sa radom u Komisiji,
- g) posjedovati, direktno ili indirektno, udio ili akcije u kapitalu pravnih lica, kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova,
- d) biti članovi organa pravnih lica kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova ili djelatnosti, kao ni emitenata hartija od vrijednosti,
- đ) obavljati djelatnost ili provoditi aktivnosti koje su u suprotnosti sa načelima zaštite investitora ili samostalnosti rada Komisije.

Navedena ograničenja primjenjuju se i na zaposlene u Komisiji.

Pored toga, posebnim etičkim pravilima detaljno su uređene sve obaveze, ograničenja i odgovornosti članova i zaposlenih u Komisiji, a s ciljem postizanja što većeg stepena povjerenja u tržište hartija od vrijednosti.

3. Organizaciona struktura Komisije

Sa stanovišta organizacione strukture, Komisiju čine četiri sektora i Sekretarijat.

Slika 1. Organizaciona struktura Komisije

U okviru organizacionih cjelina Komisije, obavljaju se slijedeći poslovi:

- priprema nacрта i prijedloga propisa koje donosi Komisija,
- priprema prijedloga mišljenja i stavova Komisije,
- obrada zahtjeva za davanje odobrenja i dozvola ovlaštenim učesnicima i emitentima,
- praćenje izvršenja rješenja,
- vođenje odgovarajućih registara,
- praćenje objavljivanja finansijskih i drugih poslovnih informacija emitenata i ovlašćenih učesnika,
- kontrola izvršavanja obaveza i poslovanja ovlašćenih učesnika,
- davanje saglasnosti na akte ovlašćenih učesnika i
- prikupljanje informacija i izrada izvještaja o stanju i problematici iz svoje oblasti.

Sekretarijat kao poseban organizacioni dio obavlja poslove koji su od zajedničkog interesa za Komisiju u cjelini i čijim se vršenjem obezbjeđuje nesmetan, efikasan i usklađen rad svih organizacionih dijelova, kao i stručno-operativne poslove pravne i ekonomske prirode, finansijsko-materijalne poslove, informatičke, dokumentacione, statističko-evidencione, kancelarijske, birotehničke i poslove tekućeg i investicionog održavanja i obezbjeđivanja drugih uslova rada.

II STATISTIČKI PODACI O RADU KOMISIJE

1. Sjednice Komisije

OPIS	BROJ
1. Održane sjednice	41
2. Tačke dnevnog reda	369
a) Predsjednik	0
b) Sekretarijat	45
v) Emisija hartija od vrijednosti	102
g) Razvoj i međunarodna saradnja	58
d) Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu	80
đ) Nadzor	84

Tabela 1. Pregled održanih sjednica Komisije u 2015. godini po tačkama dnevnog reda

OPIS	BROJ
Analize	1
a) Sektor za nadzor	1
Dopis	20
a) Sektor za izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu	6
b) Sektor za nadzor	9
b) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	4
r) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	1
Zaključci	8
a) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	4
b) Sektor za nadzor	4
Zapisnici	43
a) Sektor za nadzor	5
b) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	38
Zahtjevi	7
a) Sektor za nadzor	7
Izvještaji	18
a) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	3
b) Sektor za nadzor	15
Interni akti	1
a) Sektor za nadzor	1
Informacije	2
a) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	1
b) Sektor za nadzor	21
Krivične prijave	4
a) Sektor za nadzor	4
Odgovori na zahtjev	4
a) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	3
b) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	1
Odgovori na tužbe	5
a) Sektor za nadzor	2
b) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	3
Odgovori na upit	34
a) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	16

OPIS	BROJ
б) Sektor za nadzor	5
в) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	13
Odluke	5
a) Sekretarijat	3
б) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	1
в) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	1
Pravilnici	11
a) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	11
Projektna dokumentacija	1
a) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	1
Rješenja	150
a) Sektor za nadzor	9
б) Sektor za izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu	73
в) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	68
Standardi	1
a) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	1
Uputstva	1
a) Sekretarijat	1
Ostalo	25
a) Sektor za nadzor	10
б) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	12
в) Sektor za izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu	1
г) Sektor za razvoj i međunarodnu saradnju	2
UKUPNO	361

Tabela 2. Struktura i broj donesenih akata u 2015. godini iz nadležnosti Komisije

Iz prikazanih tabela vidljivo je da je u toku 2015. godine održana 41 sjednica na kojima je raspravljano o ukupno 369 tačaka dnevnog reda. Takođe je važno istaknuti i broj donesenih rješenja, njih 150. Najveći dio aktivnosti Komisije bio je u rješavanju pojedinačnih slučajeva iz oblasti izdavanja dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu, emisije hartija od vrijednosti i nadzora.

2. Registri i evidencije Komisije

Komisija vodi registre učesnika na tržištu kojima izdaje dozvole za obavljanje poslova i to:

1. Registar emitenata,
2. Registar kvalifikovanih investitora,
3. Registar investicionih fondova i društava za upravljanje,
4. Registar ovlašćenih učesnika, odnosno berzanskih posrednika, kastodi banaka, brokera, investicionih savjetnika i investicionih menadžera.

Upisi u registre vrše se na osnovu riješenih zahtjeva, kao i obavještenja koja su učesnici obavezni da blagovremeno dostavljaju Komisiji.

Naziv registra	Broj upisa	
	2015.	2001. – 2015.
Upis u Registar emitenata	3	1.010
Upis promjena u Registru emitenata	105	2.148
Broj brisanih emitenata	35	265
Registar društava za upravljanje investicionim fondovima	-	31
Registar investicionih fondova	-	32
Registar pravnih lica ovlaštenih za poslovanje sa hartijama od vrijednosti	-	44
Registar izdatih uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja broker	1	124
Registar izdatih uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja investicioni savjetnik	-	3
Registar izdatih uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja investicioni menadžer	-	170
Registar izdatih dozvola za obavljanje poslova brokera	12	211
Registar izdatih dozvola za obavljanje poslova investicionog savjetnika	2	15
Registar izdatih dozvola za obavljanje poslova investicionog menadžera	18	242

Tabela 3. Pregled registara Komisije u 2015. godini i periodu od 2001. – 2015. godine

Na osnovu podataka iz prethodne tabele vidljivo je da u 2015. godini nije bilo upisa u registrima društava za upravljanje, investicionih fondova i pravnih lica ovlaštenih za poslovanje sa hartijama od vrijednosti, što ukazuje na stagnaciju u aktivnostima ovlašćenih učesnika u smislu povećanja interesovanja za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti na tržištu kapitala Republike Srpske.

Od početka rada Komisije, do posljednjeg dana izvještajnog perioda upisano je ukupno 1.010 emitenata, pri čemu je u istom periodu brisano ukupno 265 emitenata¹, uglavnom po osnovu promjene pravne forme, zaključenih stečajnih postupaka, statusnih promjena, uglavnom nakon istiskivanja manjinskih akcionara u postupku preuzimanja ili u postupcima isplate nesaglasnih akcionara².

Znatan broj emitenata, koji su nakon privatizacije upisani u registar emitenata, je prestao sa radom, zbog okončanja postupka stečaja likvidacijom, po osnovu statusnih promjena, kao i zbog promjene pravne forme, nakon istiskivanja manjinskih akcionara³.

Od početka rada Komisije, do posljednjeg dana izvještajnog perioda u Registar emitenata upisano je ukupno 1.010 emitenata (u toku izvještajnog perioda 01.01.2015. do 31.12.2015. upisana su tri nova emitenta - nastala u postupku statusne promjene), te je izvršeno 2.148 promjena podataka, dok je iz Registra emitenata ukupno brisano 265 emitenata.

¹ Postoje naznake da je znatan broj preduzeća prestao sa radom, iako formalna procedura njihovog gašenja (brisanja iz odgovarajućih registara) nije okončana. Komisija radi na prikupljanju podataka o ovim preduzećima.

² Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o preuzimanju akcionarskih društava („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/13) mogućnost istiskivanja manjinskih akcionara u postupku preuzimanja je ukinuta.

³ Postoje naznake da je znatan broj preduzeća čije su hartije od vrijednosti listirane na Banjalučkoj berze, prestao sa radom, ali formalna procedura nije okončana. Komisija radi na prikupljanju podataka o ovim preduzećima.

Naziv registra	Broj upisa/promjena	
	2015.	2001. – 2015.
Upis u Registar emitenata	3	1.010
Upis promjena podataka u registru emitenata	105	2.148
Broj brisanih emitenata iz registra	35	265

Tabela 4. Podaci o promjenama u registru emitenata

U narednom tabelarnom prikazu dati su uporedni pokazatelji po izvještajnim periodima za sve promjene u registru emitenata od početka rada Komisije za hartije do vrijednosti.

Godina	Broj upisanih emitenata	Broj promjena podataka	Broj brisanih emitenata
2001.	198	0	0
2002.	339	0	0
2003.	130	59	3
2004.	54	81	6
2005.	60	86	3
2006.	34	220	5
2007.	64	225	11
2008.	37	252	2
2009.	34	221	24
2010.	19	237	8
2011.	28	247	29
2012.	7	184	47
2013.	1	136	57
2014.	2	95	35
2015.	3	105	35
Ukupno	1.010	2.148	265

Tabela 5. Uporedni pregled evidencija podataka u registru emitenata u periodu od 2001. do 2015. godine

III EMISIJA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Postupak emisije podrazumijeva skup radnji koje emitent preduzima u svrhu prikupljanja sredstava prodajom hartija od vrijednosti prvim imalcima, uz obavezu da svakom od njih omogući ostvarivanje prava iz hartije od vrijednosti koju emituje.

Prema aktuelnim propisima, kojima je regulisana ova materija (Zakon o tržištu hartija od vrijednosti „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 i 108/13) i Pravilnika o uslovima i postupku emisije hartija od vrijednosti, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/12 i 88/13) emisija hartija od vrijednosti može se izvršiti:

- 1) **javnim ponudom**, u kojoj se upis i uplata hartija od vrijednosti vrši na osnovu javnog poziva neodređenom broju lica, uz izradu prospekta kojim su sumirane informacije od važnosti za investitore, te
- 2) **bez obaveze objavljivanja prospekta**, pri čemu postoji obaveza emitenta da obavijesti Komisiju o donesenoj odluci o emisiji, te podnese zahtjev za promjenu podataka o kapitalu u registru emitenata.

U slučaju da se postupak emisije odvija javnom ponudom, emitent podnosi Komisiji zahtjev za odobrenje prospekta. U postupku odobravanja ovih zahtjeva Komisija cijeni, uz potpunost i urednost podnesene dokumentacije i elemente sadržane u odluci o emisiji iz aspekta ravnopravnosti akcionara i zaštite njihovih prava u pogledu informisanosti.

Posebna pažnja se posvećuje javnosti osnovnih podataka i dokumenata koji su bitni za investitore, poput odluke o emisiji, prospekta, te javnog poziva za upis i uplatu u slučaju javne ponude, te informacija koje se objavljuju u slučaju da se prospekt ne objavljuje. Sastavni dio ovog procesa je praćenje pravilnosti toka postupka i utvrđivanje uspješnosti nakon što je emisija okončana.

Emisija bez obaveze objavljivanja prospekta, podrazumijeva:

- a) ponudu koja je upućena samo kvalifikovanim investitorima,
- b) ponudu koja je upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici Srpskoj čiji broj ne može biti veći od deset, a koji nisu kvalifikovani investitori, uključujući i konverziju potraživanja u akcije,
- v) ponudu koja je upućena investitorima koji će za upisane hartije od vrijednosti uplatiti iznos od najmanje 100.000 KM po investitoru za svaku pojedinačnu ponudu,
- g) ponudu hartija od vrijednosti čija pojedinačna nominalna vrijednost iznosi najmanje 100.000 KM,
- d) ponudu sa ukupnom vrijednosti za hartije od vrijednosti koja je manja od 200.000 KM, pri čemu se ovaj iznos računa tokom perioda od godinu dana,
- đ) ponudu akcija koje se emituju u zamjenu za već emitovane akcije iste klase ukoliko emisija takvih novih akcija ne podrazumijeva povećanje osnovnog kapitala društva,
- e) hartije od vrijednosti koje se nude, dodjeljuju ili će biti dodijeljene u postupku statusnih promjena društava, pod uslovom da za te hartije od vrijednosti postoji dokument sa podacima koje Komisija smatra ekvivalentnim podacima iz prospekta, uzimajući u obzir odredbe zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava,
- ž) akcije koje se nude, dodjeljuju ili će biti dodijeljene bez naknade postojećim akcionarima ili kao dividende isplaćene u vidu akcija iste klase, kao i akcije u vezi sa kojima su dividende isplaćene, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i pravima iz akcija, kao i razlozima i detaljima u vezi sa ponudom,
- z) hartije od vrijednosti koje nudi ili će ponuditi emitent čije su hartije od vrijednosti uključene na berzu, odnosno drugo uređeno javno tržište ili društvo koje je povezano sa emitentom, a koje nudi ili će ponuditi sadašnjim ili bivšim članovima uprave ili zaposlenima, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i prirodi hartija od vrijednosti, kao i razlozima i detaljima koji se odnose na ponudu.

Kod ove vrste emisije emitent je obavezan da, u određenom roku (sedam dana od dana donošenja odluke) obavijesti Komisiju o donesenoj odluci o emisiji, koja se pored druge dokumentacije dostavlja u prilogu obavještenja, te podnese zahtjev za upis promjene podataka o kapitalu u registru emitenata. U ovom postupku Komisija cijeni da li su iste donesene na način i po postupku utvrđenom Zakonom i drugim propisima, a svojim aktom potvrđuje izvršenje obaveze emitenta o podnošenju obavještenja za ovakvu emisiju, mijenjajući podatke o kapitalu u registru emitenata.

Tokom 2015. godine obavljene su sljedeće vrste promjena na osnovnom kapitalu emitenata pod nadležnošću Komisije za hartije od vrijednosti (otvorena akcionarska društva):

R. br.	Vrsta emisije	Broj emisija	Ukupan obim emisija (KM)
I	Emisija javnom ponudom	4	12.100.000
II	Emisija bez obaveze izrade prospekta uz obavezno obavještanje Komisije o donesenoj odluci:	21	104.102.682
	1. Ponuda za kvalifikovane investitore	6	41.285.800
	2. Ponuda upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici Srpskoj, čiji broj ne može biti veći od deset, a koji nisu kvalifikovani investitori	1	2.000.000

	3.	Konverzija obaveza u kapital	1	2.652.194
	4.	Ponuda za investitore koji uplaćuju najmanje 100.000 KM	2	4.000.000
	5.	Statusna promjena – spajanje uz pripajanje	1	6.997.926
	6.	Pretvaranje rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital	3	11.469.342
	7.	Emisije akcija u postupku smanjenja osnovnog kapitala	7	35.697.420
Ukupno			25	116.202.682

Tabela 6. Zbirni pregled emisija hartija od vrijednosti po vrsti u periodu od 01.01.2015. godine do 31.12.2015. godine

R. br.	Emitenti	Redni broj emisije i vrsta emitovane hartije	Obim emisije (KM)	Uplaćeno (KM)
JAVNA PONUDA				
1.	Prvo penzionersko mikro kreditno društvo d.o.o.	3 (obveznice)	1.000.000	723.000
2.	Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom Unioinvest fond a.d. Bijeljina	2 (obične akcije)	300.000	300.000
3.	Krajina osiguranje a.d. Banja Luka	2 (obične akcije)	7.000.000	6.899.999
4.	Bobar osiguranje a.d. Bijeljina	8 (obične akcije)	3.800.000	3.800.000
EMISIJA BEZ OBAVEZE OBJAVLJIVANJA PROSPEKTA				
Ponuda za kvalifikovane investitore				
5.	MF banka a.d. Banja Luka	5 (obične akcije)	4.000.000	4.000.000
6.	Wiener osiguranje Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka	12 (obične akcije)	100	2.933.745
7.	Dunav osiguranje a.d. Banja Luka	9 (obične akcije)	6.629.800	3.911.582
8.	Dunav osiguranje a.d. Banja Luka	11 (obične akcije)	3.314.900	1.955.791
9.	MF banka a.d. Banja Luka	6 (obične akcije)	8.841.000	8.841.000
10.	Hypo- Alpe-Adria-Bank a.d. Banja Luka	15 (obične akcije)	18.500.000	18.500.000
Ponuda upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici Srpskoj, čiji broj ne može biti veći od deset, a koji nisu kvalifikovani investitori				
11.	Preduzeće za izgradnju, održavanje i zaštitu puteva Prijedorputevi a.d. Prijedor	3 (obične akcije)	2.000.000	680.000
Konverzija potrzivanja u akcije				
12.	Fabrika motora specijalne namjene a.d. Pale	2 (obične akcije)	4.783.523	
Ponuda za investitore koji uplaćuju najmanje 100.000 KM				
13.	Pavlović Internacional Bank a.d. Slobomir Bijeljina	13 (prioritetne akcije)	1.000.000	1.000.000
14.	Pavlović Internacional Bank a.d. Slobomir Bijeljina	14 (obične akcije)	3.000.000	2.000.000
Statusna promjena – spajanje uz pripajanje				
15.	Novi velepromet a.d. Zvornik (Novonastala društva su: Ekonomik a.d. Zvornik Promer a.d. Zvornik AS a.d. Zvornik)	2 (obične akcije) / osnivačka emisija (obične akcije)	3.388.918 2.909.348 699.660	
Pretvaranje rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital				
16.	Drina osiguranje a.d. Milići	7 (obične akcije)	700.000	
17.	Nešković osiguranje a.d. Bijeljina	8 (obične akcije)	1.000.000	
18.	Nova banka a.d. Banja Luka	25 (obične akcije)	9.769.342	
Smanjenje kapitala				

R. br.	Naziv emitenta	Redni broj emisije	Obim emisije	Osnovni kapital prije smanjenja	Iznos smanjenja kapitala
19.	Trgovačko preduzeće Posavina a.d. Srbac	2 (obične akcije)	3.464.565	5.707.392	2.242.827
20.	Dunav osiguranje a.d. Banja Luka	10 (obične akcije)	13.208.000	19.355.300	6.147.300
21.	Akcionarsko društvo za proizvodnju čeličnih užadi UNIS-USHA Višegrad	2 (obične akcije)	5.772.452	8.195.331	2.422.879
22.	Željeznice Republike Srpske a.d. Doboj	2 (obične akcije)	50.000	245.305.786	245.255.786
23.	Preduzeće za proizvodnju, promet, transport i servisiranje motornih vozila a.d. OZREN-BOROVNO Foča	2 (obične akcije)	704.903	1.130.994	426.091
24.	Wiener osiguranje / Vienna Insurance Group a.d. Banja Luka	13 (obične akcije)	11.215.500	15.511.400	4.295.900
25.	Bobar osiguranje a.d. Bijeljina	7 (obične akcije)	1.282.000	13.361.200	12.079.200

Tabela 7. Analitički pregled pojedinačnih emisija hartija od vrijednosti po vrsti u prvom polovini 2015. godine

U toku izvještajnog perioda upisana je i jedna statusna promjena - podjela društva uz osnivanje tri akcionarska društva, te jedna emisija u postupku konverzije obaveza u kapital. Drugih promjena na osnovnom kapitalu emitenta nije bilo.

U toku izvještajnog perioda jedan zahtjev za odobrenje prospekta je odbačen kao neuredan, dok je jedna emisija javnom ponudom okončana kao neuspjela, u postupku istovremenog smanjenja i povećanja kapitala, zbog čega je i smanjenje kapitala u tom postupku odbačeno, kao nedopušteno. Takođe, neuspjelom je proglašena i emisija iz člana 60. stav 1. tačka v), odnosno ponuda upućena investitorima koji su trebali da uplate iznos od najmanje 100.000 KM, dok je u dva predmeta Komisija donijela rješenja o odbijanju promjene podataka u registru emitenata kod Komisije po osnovu smanjenja osnovnog kapitala.

U toku izvještajnog perioda jedan zahtjev za odobrenje prospekta je odbačen kao neuredan, dok je jedna emisija javnom ponudom okončana kao neuspjela, u postupku istovremenog smanjenja i povećanja kapitala, zbog čega je i smanjenje kapitala u tom postupku odbačeno, kao nedopušteno. Takođe, neuspjelom je proglašena i emisija iz člana 60. stav 1. tačka v), odnosno ponuda upućena investitorima koji su trebali da uplate iznos od najmanje 100.000 KM, dok je u dva predmeta Komisija donijela rješenja o odbijanju promjene podataka u registru emitenata kod Komisije po osnovu smanjenja osnovnog kapitala.

U vezi sa emisijama hartija od vrijednosti Komisija je usvojila i dvanaest odgovora na upite⁴.

U toku izvještajnog perioda, Komisija je odgovorila na jednu tužbu u upravnom sporu protiv rješenja Komisije, na jednu tužbu za poništenje dva upravna akta, te odgovor na jedan

⁴ Broj odgovora u vezi sa emisijama hartija od vrijednosti u toku ranijih izvještajnih perioda:

2008. god.	2009. god.	2010. god.	2011. god.	2012. god.	2013. god.	2014. god.
35	61	69	24	15	44	32

zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. U toku je takođe i jedan parnični postupak gdje je Komisija trećetužena za naknadu štete za proveden postupak privatizacije i smanjenja kapitala.

IV IZVJEŠTAVANJE I OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA OD STRANE EMITENATA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI KOJE SU PREDMET JAVNE PRODAJE

Pravilnikom o izvještavanju i objavljivanju informacija od strane emitenata hartija od vrijednosti koje su predmet javne prodaje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/12, 111/12 i 50/14), detaljno je regulisan način izvršavanja obaveza akcionarskih društava i emitenata čije su hartije od vrijednosti predmet javne ponude.

Emitenti, čije su hartije od vrijednosti uvrštene na službeno berzansko tržište, prema članu 284. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, obavezni su da objavljuju:

- a) godišnje (uključujući i konsolidovane), polugodišnje i tromjesečne finansijske izvještaje,
- b) revizorske izvještaje,
- v) izvještaje o značajnim događajima i radnjama koje utiču na poslovanje emitenta,
- g) poseban izvještaj revizora u skladu sa zahtjevima Komisije,

dok su emitenti, čijim se hartijama od vrijednosti trguje na slobodnom tržištu, prema članu 285. Zakona, obavezni da objavljuju:

- a) godišnje finansijske izvještaje,
- b) revizorske izvještaje ako su dužni da vrše reviziju u skladu sa propisima Komisije i
- v) izvještaje o značajnim događajima i radnjama koje utiču na poslovanje emitenta.

Emitentima je omogućeno da finansijske, revizorske i izvještaje o značajnim događajima dostavljaju elektronskim sredstvima komunikacije, a koje Banjalučka berza besplatno objavljuje u okviru informacionog portala institucija tržišta kapitala (Komisije za hartije od vrijednosti, Banjalučke berze i Centralnog registra hartija od vrijednosti).

Veći dio preostalih obaveza za emitenta, realizuju i same institucije tržišta kapitala u ime emitenata, pa se većina navedenih izvještaja i podataka u tim izvještajima preuzimaju iz registra emitenata hartija od vrijednosti koji vodi Komisija (opšti podaci o emitentima, podaci o upravi i odborima, podaci o povezanim pravnim licima i podaci o emisiji hartija od vrijednosti, različite vrste rješenja itd.) i Centralnog registra hartija od vrijednosti (podaci o vlasnicima i vlasničkoj strukturi). Na ovaj način, tržištu je omogućena veća efikasnost pri disperziji informacija, koje su jednostavno i besplatno dostupne svim zainteresovanim stranama, praktično bez troškova za emitente.

Dio navedenih informacija, koje su predmet javne objave, poput onih iz finansijskih izvještaja i prometu emitovanih hartija na Banjalučkoj berzi su raspoložive i na engleskom jeziku.

U izvještajnom periodu Banjalučka berza je samostalno i prema zahtjevima emitenata objavila 1.595 korporativnih novosti, uglavnom saziva za skupštinu akcionara, prijedloga odluka i odluka skupštine akcionara, obavještenja o sticanju akcija, javnih ponuda za preuzimanje, mišljenja o ponudi za preuzimanje i drugih značajnih događaja. Dio tih informacija preuziman je iz dnevnih novina, dok su ostale informacije dobijene od emitenata. Ukupan broj objava na portalu Banjalučke berze u izvještajnom periodu je iznosio 2.899, odnosno u prosjeku svaki radni dan objavljivano je oko 12 objava. U gore navedene

objave nisu uključene kursne liste, statistički i drugi izvještaji Banjalučke berze u vezi sa trgovanjem.

U izvještajnom periodu objavljeno je 298 revizorskih izvještaja (od kojih su neki i za prethodne izvještajne periode, a ne samo za 2014. godinu), 7 mišljenja revizora o finansijskim izvještajima emitenata, 33 nerevidirana godišnja finansijska izvještaja za 2014. godinu - za preduzeća na službenom berzanskom tržištu, 382 nerevidirana finansijska izvještaja za 2014. godinu akcionarskih društava čije su akcije uvrštene na slobodno tržište, 13 finansijskih izvještaja za 2014. godinu i 168 mjesečnih izvještaja zatvorenih investicionih fondova.

Iako se može konstatovati da informacioni portal tržišta kapitala u Republici Srpskoj raspolaže sa znatnim brojem nominalno relevantnih informacija o emitentima i dalje postoji potreba da privredni subjekti koji su na tržište kapitala dospjeli posredstvom privatizacionih procesa ostvare veći kredibilitet sa stanovišta poštovanja standarda pri upravljanju akcionarskim društvima. Naime, legitimitet njihovog pojavljivanja na tržištu hartija od vrijednosti sa zahtjevom za prikupljanje novčanih sredstava prodajom hartija od vrijednosti veoma je podložan uzrokovan mogućnošću investitora da dobiju relevantne informacije ali i efikasnu zaštitu sopstvenih interesa.

Zbog neizvršavanja zakonskih obaveza u pogledu izvještavanja investicione javnosti, u dijelu koji se odnosi na objavljivanje finansijskih i revizorskih izvještaja, te izvještaja o značajnim događajima, Komisija je u prethodnim izvještajnim periodima podnosila prekršajne prijave. U toku analiziranog izvještajnog perioda nije bilo takvih aktivnosti.

V PREUZIMANJE AKCIONARSKIH DRUŠTAVA

Postupak preuzimanja otvorenih akcionarskih društava obavlja se u skladu sa Zakonom o preuzimanju akcionarskih društava („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/08, 92/09 i 59/13), čije odredbe omogućavaju manjinskim, ali i drugim akcionarima da, u postupku preuzimanja društva po unaprijed utvrđenim uslovima prodaju akcije emitenata u kojima nemaju znatnijeg uticaja na upravljanje, ili drugih interesa. Važnost ovog zakona na nelikvidnim tržištima, poput našeg, ima poseban značaj, s obzirom da je broj zainteresovanih investitora za pojedinačne emitente relativno mali.

Otvorena akcionarska društva (uz jedan izuzetak) su sadašnji pravni status stekla u procesu privatizacije. Relativno velika disperzija vlasništva, nastala u procesu masovne vaučerske privatizacije, čak i u malim preduzećima (posmatrano iz aspekta veličine kapitala) uzrokovala je veći broj preuzimanja u ranijim izvještajnim periodima. Ipak, tokom posljednjih godina primjetan je očekivani trend smanjenja ovih postupaka, jer je konsolidacija vlasništva u najvećem broju emitenata, uglavnom, završena, a postupci preuzimanja se obavljaju kako bi se prešao „prag“ od 90%, što bi omogućilo ulazak u postupak prinudne prodaje akcija manjinskih akcionara (po Zakonu o privrednim društvima) i kasnije, promjenu pravne forme emitenta i delistiranje hartija sa Berze.

Činjenica je da je veći broj perspektivnih preduzeća bio predmetom preuzimanja u prethodnom periodu, te da su u značajnoj mjeri iskorišćene mogućnosti da se promijeni pravna forma te izvrši delistiranje, te je u ovom izvještajnom periodu znatno manji broj preuzimanja u odnosu na ranije izvještajne periode.

Tako, u toku 2012. godine postupak preuzimanja je proveden u četrdeset i jednom slučaju, u 2013. godini u dvadeset i sedam slučajeva, u toku 2014. godine u jedanaest slučajeva, a u toku 2015. godine postupak preuzimanja je okončan u dvanaest slučajeva.

R. br.	Akcionarsko društvo (emitent)	Osnovni kapital emitenta (KM)	Ponudilac i lice/lica koja s ponudiocem zajednički djeluju	Cijena u postupku preuzimanja (KM)	Procenat akcija s pravom glasa u vlasništvu ponudioca	
					prije preuzimanja	nakon preuzimanja
Ponudilac stekao preko 75% vlasništva emitenta						
1.	Trgoauto a.d. Banja Luka (II)	797.065	GAT d.o.o. Novi Sad	0,5422 KM	78,1093%	96,7996%
2.	Autoprevoz a.d. Gradiška	2.198.122	Ostoja Bakić	0,40 KM	54,2407%	78,1984%
3.	Vitinka a.d. Kozluk (II)	1.639.762	Sinovi i oci d.o.o. Banja Luka	4,00 KM	81,9825%	90,3029%
4.	Čajavec - specijalna oprema a.d. Banja Luka (II)	1.834.195	"IMSS-TRADE" d.o.o. Banja Luka	0,6226 KM	98,9688%	99,1613%
5.	Guber a.d. Bratunac (II)	891.194	Mihailo Ostojić	0,54 KM	71,9698%	77,3181%
6.	Hypo-Alpe-Adria bank a.d. Banja Luka (II)	122.859.225	Hypo - Alpe - Adria bank AG Klagenfurt, Austrija	1,643 KM	99,8156%	99,8294%
7.	Prijedorputevi a.d. Prijedor (II)	10.460.380	Dragan Čorokalo	0,34 KM	69,5858%	78,6909%
8.	Glas Srpski - trgovina a.d. Banja Luka	1.893.618	NIGD "DNN" d.o.o. Banja Luka	0,21 KM	46,9846%	91,3343%
9.	"TESLIĆ PREVOZ" a.d. Teslić (II)	1.237.903	Tempoturist d.o.o. Teslić	0,40 KM	84,6016%	87,4991%
	FOP a.d. Lopare	5.792.886	IGMIN-MM d.o.o. Modriča	0,09 KM	59,6709%	70,5228%
Ponudilac i lica koja zajednički djeluju s ponudiocem stekli više od 75 % vlasništva emitenta						
1.	Montaža a.d. Doboj	1.550.594	Radimir Vidaković	0,10 KM	5,3880%	50,7046%
			Velibor Vidaković		29,8845%	29,8845%
2.	Termin ali a.d. Doboj	2.264.827	Integra inženjering d.o.o. Banja Luka	0,8661 KM	23,9223%	33,0810%
			Integral inženjering a.d. Laktaši		58,6528%	58,6528%
3.	Mljekara a.d. Laktaši (III)	12.525.710	ADRIATIC BIDCO" B.V. Amsterdam	0,01 KM	0%	0%
			Imlek a.d. Beograd		87,2959%	87,2959%

Tabela 8. Pregled završenih postupaka preuzimanja akcionarskih društava u toku perioda u toku 2015. godine

Ponuda u kojima bi pojedinačni ponudilac ili ponudilac i lica koja s njim zajednički djeluju stekli manje od 75% vlasništva emitenta nije bilo, što upućuje na zaključak da se mehanizam ponude za preuzimanje koristi samo kao prethodna faza istiskivanja manjinskih akcionara i promjeni pravne forme akcionarskog društva.

Bez obzira na različitost ključnih motiva za sticanje većinskog učešća u vlasničkoj strukturi, nema dokaza da je koncentracija vlasništva doprinijela i potrebnom finansijskom restrukturiranju i efikasnijem upravljanju preduzećima, već je naprotiv osnovna djelatnost ugašena a nekretnine i oprema promijenile prvobitnu namjenu.

U izvještajnom periodu Komisija je u jednom postupku utvrdila obavezu objavljivanja javne ponude za preuzimanje, dok su ostali obveznici preuzimanja, samostalno ispunjavali zakonske obaveze.

VI PROMJENA OBLIKA AKCIONARSKOG DRUŠTVA I PROMJENA PRAVNE FORME

Zakonom o privrednim društvima uređena je mogućnost promjene oblika akcionarskog društva (odredbom člana 189.), kao i mogućnost promjene pravne forme akcionarskog društva (odredbe članova 421. – 425.). Na osnovu ovlaštenja iz člana 189. i člana 421. tog zakona Komisija je dodatno uredila ovu oblast donošenjem Pravilnika o uslovima i postupku pretvaranja zatvorenog akcionarskog društva u otvoreno, odnosno otvorenog akcionarskog društva u zatvoreno i promjeni pravne forme akcionarskog društva („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/10, 60/12 i 117/12).

U toku izvještajnog perioda, Komisija je upisala tri promjene pravne forme iz akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću, a u dva slučaja izvršena je promjena oblika akcionarskog društva (otvorenog u zatvoreno akcionarsko društvo).

U periodu važenja aktuelnog Zakona o privrednim društvima, od kada je čitav proces i započeo, pravnu formu otvorenog akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću promijenilo je ukupno 55 društava, dok je 7 društava promijenilo oblik organizovanja – iz otvorenog u zatvoreno akcionarsko društvo.

Godine	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Promjene oblika akcionarskog društva - iz otvorenog u zatvoreno	0	0	3	0	2	2
Promjene pravne forme – iz akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću	1	3	11	25	12	3

Tabela 9. Broj postupaka promjene oblika akcionarskog društva i promjena pravne forme iz akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću

Uređivanjem ove oblasti, aktuelnim Zakonom o privrednim društvima stvoreni su preduslovi za otvorena akcionarska društva koja nemaju interes, niti uslove za ovakvu pravnu formu, da mogu da promijene formu, odnosno pravni status, te da se isključe iz berzanskog sistema trgovanja.

VII IZDAVANJE DOZVOLA I SAGLASNOSTI UČESNICIMA NA TRŽIŠTU

1. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu - prema Zakonu o tržištu hartija od vrijednosti

U skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13), Komisija za hartije od vrijednosti je nadležna da daje dozvole za rad, odnosno poslovanje (u sklopu kojih se izdaju i saglasnosti na opšta akta, te izmjene i dopune istih): berzanskim posrednicima, bankama za obavljanje kastodi poslova, berzi i drugom uređenom javnom tržištu, Centralnom registru hartija od vrijednosti, kao i organima tih društava (direktoru, članovima upravnog odbora, članovima nadzornog odbora), te fizičkim licima za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti, kod tih pravnih lica, u sljedećim zvanjima: investicioni savjetnik, investicioni menadžer i broker.

1. Komisija izdaje dozvolu **berzanskim posrednicima** u skladu sa članom 62. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, i to za brokerske poslove, dilerske poslove, poslove podrške tržištu – market making), poslove upravljanja portfeljom, poslove agenta emisije, poslove preuzimanja emisije, poslove investicionog savjetovanja i kastodi poslove.

U postupku rješavanja zahtjeva za davanje dozvole, Komisija primjenjuje i odredbe Pravilnika o poslovanju berzanskih posrednika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 67/12 i 5/13), te Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja dozvole berzanskom posredniku za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/06 i 26/07).

R. b.	Naziv berzanskog posrednika	Poslovi obuhvaćeni dozvolom	Izdavanje dozvole	Važenje dozvole
1.	Monet Broker a.d. Banja Luka	Brokerski i dilerski poslovi	18.01.2007.	18.01.2016.
		Poslovi agenta emisije	18.10.2011.	18.10.2017.
		Poslovi investicionog savjetovanja	30.12.2009.	30.12.2019.
2.	Eurobroker a.d. Banja Luka	Brokerski poslovi	24.04.2011.	24.04.2017.
		Dilerski poslovi i poslovi agenta emisije	25.07.2010.	25.07.2016.
3	Hypo Alpe Adria bank a.d. Banja Luka, Pododjel za poslovanje sa hartijama od vrijednosti Hypo Broker	Brokerski, dilerski poslovi, poslovi podrške tržištu, poslovi preuzimanja emisije, poslovi agenta emisije,	24.04.2009.	24.04.2018.
4.	Advantis Broker a.d. Banja Luka	Brokerski poslovi, dilerski poslovi, poslovi upravljanja portfeljom, poslovi preuzimanja emisije, poslovi agenta emisije, poslovi podrške tržištu	05.03.2010.	05.03.2016.
		Poslovi investicionog savjetovanja	19.01.2009.	19.01.2018.
5.	Unicredit Bank a.d. Banja Luka, Unicredit Broker	Brokerski, dilerski poslovi	28.04.2010.	28.04.2016.
6.	Nova banka a.d. Banja Luka, Filijala za poslove sa hartijama od vrijednosti Nova Broker	Brokerski i dilerski poslovi	19.04.2011.	19.04.2017.
7.	Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	Brokerski poslovi	02.02.2010.	02.02.2016.
8.	Banka Srpske a.d. Banja Luka - Odjeljenje za posredovanje u poslovima sa hartijama od vrijednosti	Brokerski poslovi, dilerski	19.04.2001.	18.04.2017.
		Poslovi, poslovi podrške tržištu, poslovi agenta emisije, poslovi preuzimanja emisije	18.04.2008.	18.04.2017.

Tabela 10. Pregled berzanskih posrednika koji su imali dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti na dan 31.12.2015. godine

Iz navedenog pregleda se može konstatovati da većina berzanskih posrednika nudi samo brokerske i dilerske poslove, zbog manjih zahtjeva u pogledu finansijskih, kadrovskih i tehničkih pretpostavki, ali i zbog nerazvijenosti određenih usluga na domaćem tržištu. Tako, vidljivo je da nijedan berzanski posrednik nema dozvolu za obavljanje kastodi poslova.

U toku 2015. godine, nije bilo podnesenih zahtjeva za davanje dozvole za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti, a Komisija je u izvještajnom periodu izdala rješenja kojima se produžavaju tri dozvole postojećim berzanskim posrednicima. U toku izvještajnog perioda Komisija je donijela rješenje kojim berzanskom posredniku Bobar banka a.d. Bijeljina - Odjeljenje za poslovanje sa hartijama od vrijednosti Bobar broker prestaje da važi dozvola za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti, zbog toga što je Agencija za bankarstvo Republike Srpske oduzela dozvolu za rad Bobar banci.

U toku izvještajnog perioda Komisija je, u dva slučaja dala saglasnost na imenovanje rukovodioca berzanskog posrednika, te takođe u dva slučaja saglasnost na izmjene pravila poslovanja i naknade koje naplaćuju berzanski posrednici.

Takođe, u vezi sa poslovanjem berzanskih posrednika, Komisija je u jednom slučaju dala saglasnost na sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu brokersko - dilerskog društva. U navedenom postupku se pored Zakona o tržištu hartija od vrijednosti promjenjuje i Pravilnik o sticanju kvalifikovanog učešća u kapitalu brokersko - dilerskog društva („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 67/12).

Komisija izdaje **bankama** dozvolu za obavljanje kastodi poslova, u skladu sa članom 128. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti.

Naziv banke koja ima dozvolu za obavljanje kastodi poslova	Datum izdavanja	Važenje dozvole
Raiffeisen Bank d.d. BiH	05.01.2010.	05.01.2019.
Nova banka a.d. Banja Luka	30.03.2010.	04.04.2016.
UniCredit Bank d.d. Mostar	29.04.2010.	24.04.2016.
UniCredit Bank a.d. Banja Luka	20.05.2009.	20.05.2018.

Tabela 11. Pregled banaka koje su imale dozvolu za obavljanje kastodi poslova na dan 31.12.2015. godine

U toku 2015. godine nije bilo podnesenih zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje kastodi poslova, a Komisija je izvještajnom periodu izdala tri rješenja kojima se produžavaju dozvole za banke koje imaju dozvole za obavljanje kastodi poslova. U toku izvještajnog perioda Komisija je donijela rješenje kojim Sparkasse Bank d.d. Sarajevo - Tim za skrbničke poslove prestaje da važi dozvola za obavljanje kastodi poslova, po osnovu zahtjeva te banke.

U skladu sa članom 143. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti Komisija izdaje dozvolu za poslovanje **berzi i drugom uređenom javnom tržištu**, za obavljanje poslova u skladu sa članom 145. istog zakona. Dozvolu za obavljanje ovih poslova na tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske ima Banjalučka berza hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka. U toku izvještajnog perioda Komisija je Banjalučkoj berzi dala odobrenje na imenovanje direktora, članove nadzornog odbora - odbora za reviziju, te na odluku o naknadama.

Dozvolu za obavljanje poslova iz člana 189. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija izdaje **Centralnom registru hartija od vrijednosti**, u skladu sa članom 196. Zakona. U toku izvještajnog perioda Komisija je Centralnom registru hartija od vrijednosti dala odobrenje na izmjene Pravilnika o registraciji i prenosu hartija od vrijednosti, te je takođe, produžila dozvolu za obavljanje poslova depozitara investicionim fondovima.

U skladu sa članom 93. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija izdaje **fizičkim licima** dozvole za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera. Pored odredaba Zakona o tržištu, u ovim postupcima, Komisija postupa i u skladu sa Pravilnikom o uslovima i postupku sticanja zvanja i dobijanja dozvole za obavljanje poslova brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera, („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/06 i 17/08).

U toku izvještajnog perioda, Komisija je izdala tri **nove dozvole** za obavljanje poslova u zvanju investicionog menadžera, četiri dozvole za obavljanje poslova u zvanju brokera i jednu dozvolu za obavljanje poslova u zvanju investicionog savjetnika.

Komisija je u okviru jednog postupka izvršila **priznavanje** zvanja broker i investicioni menadžer koji su ova zvanja stekli pod drugom pravnom jurisdikcijom.

Takođe, u toku izvještajnog perioda Komisija je u četrnaest postupaka **produžila dozvole** za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju investicionog menadžera, u sedam slučajeva u zvanju brokera i u jednom slučaju u zvanju investicionog savjetnika. U toku 2015. godine, nije bilo izdavanja novih dozvola za obavljanje pomenutih poslova.

Zvanje	Broj lica sa zvanjem	Broj lica sa dozvolom
Investicioni menadžer	213	34
Broker	186	17
Investicioni savjetnik	7	3

Tabela 12. Broj lica sa odgovarajućim profesionalnim zvanjem i sa dozvolom za obavljanje poslovanja na dan 31.12.2015. godine

U toku izvještajnog perioda Komisija je jednom licu oduzela dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti zbog prestanka radnog odnosa u pravnom licu u kojem je bilo zaposleno, dok je jedan zahtjev za davanje dozvole za obavljanje poslova investicionog menadžera odbijen zbog nespojivosti poslova koje lice već obavlja.

2. **Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu - prema Zakonu o investicionim fondovima**

U toku izvještajnog perioda, dana 14.10.2015. godine, na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama zakona o investicionim fondovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 82/15), kojim je osnivanje i poslovanje društva za upravljanje investicionim fondovima i investicionih fondova, u znatnoj mjeri precizirano. U skladu sa nadležnostima i obavezama iz navedenog Zakona, Komisija je donijela jedanaest pravilnika. S obzirom na vremenski aspekt stupanja na snagu ovih pravilnika, postojeća društva za upravljanje su od početka 2016. godine u fazi usklađivanja sopstvenog poslovanja, a posebno u dijelu koji se odnosi na:

- usaglašavanje organizacione, kadrovske i tehničke osposobljenosti za obavljanje djelatnosti, uključujući i usaglašavanje opštih akata (statuta društva i pravila poslovanja),
- ispunjavanje uslova u vezi sa statusom vlasnika društva za upravljanje,
- usaglašavanje statuta i prospekta investicionih fondova kojima upravljaju u pogledu preciznijeg definisanja investicionih ciljeva, načina obračuna provizije za upravljanje, te
- dobijanje saglasnosti za članove nadzornog odbora investicionih fondova.

U skladu sa Zakonom o investicionim fondovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/16 i 82/15) Komisija za hartije od vrijednosti je nadležna za izdavanje:

- 1) Dozvola društvima za upravljanje investicionim fondovima za osnivanje i upravljanje investicionim fondovima;
- 2) Dozvole za obavljanje funkcije člana upravnog odbora društva za upravljanje;
- 3) Dozvole na statusne promjene društva za upravljanje i investicionog fonda;
- 4) Odobrenja na prenos administrativnih poslova iz člana 23. Zakona o investicionim poslovima na treća lica;
- 5) Saglasnosti investicionim fondovima na prospekt i statut, kao i na sve naknadne izmjene tih akata;
- 6) Dozvole za vršenje funkcije člana nadzornog odbora investicionog fonda;
- 7) Dozvola investicionim fondovima za promjenu banke depozitara;
- 8) Odobrenja promotivnih informacija o investicionim fondovima i društvima koja njima upravljaju.

Društvima za upravljanje investicionim fondovima, u skladu sa članom 28. Zakona o investicionim fondovima, Komisija izdaje dozvolu za obavljanje djelatnosti u vezi sa upravljanjem investicionim fondovima.

Dozvola za osnivanje i upravljanje investicionim fondovima se odnosi na zatvorene investicione fondove sa javnom ponudom (član 60. Zakona o investicionim fondovima),

otvorene investicione fondove sa javnom ponudom (član 87. Zakona o investicionim fondovima), otvorene investicione fondove sa privatnom ponudom (član 123. Zakona o investicionim fondovima), te otvorene investicione fondove rizičnog kapitala sa privatnom ponudom (član 195. Zakona).

U toku izvještajnog perioda nije bilo podnesenih zahtjeva za davanje dozvole osnivačima novih društva za upravljanje investicionim fondovima.

R. br.	NAZIV DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE I INVESTICIONI FONDOVI KOJIMA UPRAVLJAJU	Datum osnivanja	Datum transformacije PIF u ZIF ⁵
1.	Naziv društva: DUIF „EUROINVESTMENT“ a.d. Banja Luka	13.9.2000.	-
	1. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "EUROINVESTMENT FOND" a.d. Banja Luka		27.8.2007.
2.	Naziv društva: DUIF "ZEPTER INVEST" a.d. Banja Luka	18.7.2000.	-
	2. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "ZEPTER FOND" a.d. Banja Luka		25.5.2007.
3.	Naziv društva: DUIF "AKTIVA INVEST" a.d. Banja Luka	30.9.2000.	-
	3. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "AKTIVA INVEST FOND" a.d. Banja Luka		25.7.2007.
	4. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "VB FOND" a.d. Banja Luka		03.07.2007.
4.	Naziv društva: DUIF "VIB" a.d. Banja Luka	06.10.2000.	-
	5. Zatvoreni investicioni fond "VAUČERSKO INVESTICIONI BIZNIS FOND" a.d. Banja Luka		11.9.2007.
5.	Naziv društva: DUIF "INVEST NOVA" a.d. Bijeljina	01.09.2000.	-
	6. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "INVEST NOVA FOND" a.d. Bijeljina		15.6.2007.
	7. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "UNIOINVEST FOND" a.d. Bijeljina	28.9.2007.	-
6.	Naziv društva: DUIF "MIKROFIN INVEST" d.o.o. Banja Luka	10.07.2008.	-
	8. Otvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "MIKROFIN PLUS"	23.9.2008.	-
7.	Naziv društva: DUIF "BLB MENADŽMENT INVEST" a.d. Banja Luka	04.04.2002.	-
	9. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "BLB-PROFIT" a.d. Banja Luka		25.05.2007.
8.	Naziv društva: DUIF "BORS INVEST" a.d. Banja Luka	27.10.2000.	-
	10. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "BORS INVEST FOND" a.d. Banja Luka		03.07.2007.
9.	Naziv društva: DUIF "KRISTAL INVEST" a.d. Banja Luka	08.09.2000.	-
	11. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "KRISTAL INVEST FOND" a.d. Banja Luka		13.7.2007.
	12. Otvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "KRISTAL KAPITAL"	11.12.2007.	-
10.	Naziv društva: DUIF "POLARA INVEST" a.d. Banja Luka	09.10.2000.	-
	13. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "POLARA INVEST FOND" a.d. Banja Luka		03.07.2007.
	14. Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom "JAHORINA KONSEKO INVEST" a.d. Pale		21.12.2007.
11.	Naziv društva: DUIF "Jahorina Konseko Progres " a.d. Pale	19.10.2000.	-

Tabela 13. Pregled društava za upravljanje i investicionih fondova - stanje na dan 31.12.2015. godine

⁵ Značenje skraćenica: PIF - privatizacioni investicioni fond; ZIF - zatvoreni investicioni fond.

Na posljednji dan izvještajnog perioda, dozvolu za upravljanje ima 11 društava za upravljanje, a postoji 14 zatvorenih investicionih fondova i 2 otvorena investiciona fonda.

Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom „*Balkan investment fond*“ a.d. Banja Luka je u proceduri izbora drugog društva za upravljanje, nakon što je u postupku nadzora Komisija za upravljanje, 19.02.2014. godine trajno oduzela dozvolu za rad, odnosno za upravljanje investicionim fondovima Društvu za upravljanje investicionim fondovima „Balkan Investment Management“ a.d. Banja Luka⁶. Takođe, na bazi odluke skupštine akcionara zatvorenog investicionog fonda sa javnom ponudom „Privrednik invest“ a.d. Banja Luka, u postupku pred Komisijom za hartije od vrijednosti je zahtjev nadzornog odbora tog fonda za prenos poslova upravljanja sa društva za upravljanje investicionim fondovima Privrednik a.d. Banja Luka na društvo za upravljanje „Polara invest“ a.d. Banja Luka. Dakle, *navedenim fondovima trenutno ne upravlja nijedno društvo.*

Pored navedenih činjenica, za izvještajni period je važna i informacija o tome da DUIF „Jahorina Konseko Progres“ a.d. Pale ne upravlja ni jednim fondom, nakon što je skupština akcionara zatvorenog investicionog fonda sa javnom ponudom „Jahorina konseko invest“ a.d. Pale glasala o prenosu poslova upravljanja sa tog društva na DUIF „Polara invest“ a.d. Banja Luka. Do prenosa upravljanja je došlo 27.11.2015. godine, nakon čega navedenom društvu DUIF „Jahorina Konseko Progres“ a.d. Pale teče rok od šest mjeseci, iz člana 44. tačka v) Zakona o investicionim fondovima, u kojem treba da osnuje ili potpiše ugovor o upravljanju sa novim fondom.

Svi zatvoreni investicioni fondovi, osim zatvorenog investicionog fonda Unioinvest a.d. Bijeljina su nastali u toku masovne (vaučerske) privatizacije tokom 2001. i 2002. godine u formi privatizacionih investicionih fondova. Tokom 2007. godine, na bazi još uvijek važećeg Zakona o investicionim fondovima, svih trinaest privatizacionih investicionih fondova se transformisalo u zatvorene investicione fondove. Četrnaesti zatvoreni investicioni fond osnovan je u 2008. godini. Takođe, sva postojeća društva za upravljanje investicionim fondovima su osnovana u toku procesa privatizacije, osim društva za upravljanje investicionim fondovima MIKROFIN INVEST d.o.o. Banja Luka (osnovano 2008. godine).

Dozvolu za obavljanje funkcije člana upravnog odbora društva za upravljanje, Komisija izdaje na osnovu člana 27. Zakona o investicionim fondovima, te prema uslovima i postupku predviđenim Pravilnikom o uslovima i postupku izdavanja dozvole za obavljanje funkcije člana upravnog odbora društva za upravljanje investicionim fondovima. U toku izvještajnog perioda, Komisija je izdala 18 dozvola članovima upravnih odbora društva za upravljanje (uključujući dozvole za direktore društva).

Dozvolu za statusne promjene društvima za upravljanje investicionim fondovima i investicionim fondovima, Komisija izdaje u skladu sa odredbama člana 18. Zakona o investicionim fondovima, te Pravilnikom o izdavanju dozvole za poslovanje i statusne promjene društva za upravljanje investicionim fondovima, koji je novi podzakonski akt u primjeni. U toku izvještajnog perioda, kao ni u dosadašnjem radu, Komisija za hartije od vrijednosti nije izdavala ovakvu vrstu dozvola. U skladu sa navedenim izmjenama zakona o investicionim fondovima, očekuje se da će u narednom periodu neka društva za upravljanje iskoristiti ovu mogućnost, posebno u smislu statusnih promjena spajanja društava, te na taj način, udružujući resurse, smanjiti troškove poslovanja ali i obezbijediti uslove za efikasnije obavljanje djelatnosti zbog koje su osnovani.

---

⁶ Tek sa usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama zakona o investicionim fondovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 82/15), stekli su se uslovi da se pokrene procedura izbora novog društva za upravljanje.

Odobrenje na prenos administrativnih poslova iz člana 23. Zakona o investicionim poslovima na treća lica, Komisija izdaje u skladu sa članom 24. Zakona o investicionim fondovima, a prema postupku propisanom Pravilnikom o postupku i vrsti poslova koje društvo za upravljanje može prenijeti na treće lica i načinu prenosa poslova upravljanja investicionim fondom na drugo društvo za upravljanje. U dosadašnjem periodu, društva za upravljanje su na treća lica uglavnom prenosila poslove vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja. U toku izvještajnog perioda Komisija nije izdavala ovakvu vrstu odobrenja.

Saglasnosti investicionim fondovima na prospekt i statut, kao i na naknadne izmjene tih akata, Komisija izdaje u skladu sa odredbama članova 61, 91, 105, 142. i 217. Zakona o investicionim fondovima, te Pravilnika o usovima i postupku emisije hartija od vrijednosti. U toku izvještajnog perioda, Komisija za hartije od vrijednosti je izdala dva takva rješenja (u oba slučaja mijenjani su i statut i prospekt fonda).

Dozvolu za vršenje funkcije člana nadzornog odbora investicionog fonda, Komisija izdaje u skladu sa članom 69. Zakona o investicionim fondovima i Pravilnikom o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za vršenje funkcije člana nadzornog odbora zatvorenog investicionog fonda.

Dozvolu investicionim fondovima za promjenu banke depozitara, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje prema odredbama člana 56. Zakona o investicionim fondovima. U toku izvještajnog perioda Komisija nije izdala nijednu dozvolu za promjenu banke depozitara, ali su do dana pripreme ovog izvještaja sva društva izvršila promjenu depozitara investicionih fondova, na način da za sve taj posao, u skladu sa ovlašćenjem iz člana 189. stav 2. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, obavlja Centralni registar hartija od vrijednosti.

Odobrenja promotivnih informacija o investicionim fondovima i društvima koja njima upravljaju, Komisija izdaje na osnovu ovlašćenja iz člana 115. Zakona o investicionim fondovima. U toku izvještajnog perioda, kao ni tokom prethodnih perioda, Komisija nije izdavala ovu vrstu odobrenja.

U toku izvještajnog perioda, Komisija za hartije od vrijednosti je usvojila i šest odgovora na različite upite u vezi sa za izdavanjem dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu.

3. Ispiti za sticanje zvanja

U skladu sa članom 93. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti i odredbama Pravilnika o uslovima i postupku sticanja zvanja i dobijanja dozvole za obavljanje poslova brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera ("Službeni glasnik RS", broj: 119/06 i 17/08) Komisija za hartije od vrijednosti organizuje i provodi pripreme i organizuje polaganje stručnih ispita za sticanje zvanja brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera.

U skladu sa Odlukom o utvrđivanju ispitnih rokova u 2015. godini, ispitni rokovi za polaganje ispita za sticanje zvanja investicionog menadžera, investicionog savjetnika i brokera su organizovani jednom mjesečno. Ispiti su održavani u skladu sa pristiglim prijavama za određeni ispitni rok.

U izvještajnoj godini održan je samo jedan ispit za sticanje zvanja investicioni menadžer kojem je pristupio jedan kandidat koji je ispit položio.

Na dan 31.12.2015. godine dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera imala su ukupno 54 lica.

Od toga 17 lica ima dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju brokera, 3 lica u zvanju investicionog savjetnika i 34 lica u zvanju investicionog menadžera.

VIII RAZVOJ I MEĐUNARODNA SARADNJA

U 2015. godini najveći dio aktivnosti Komisije u oblasti razvoja i međunarodne saradnje bile su posvećene:

- praćenju regulative i prakse u djelokrugu rada Komisije,
- praćenju regulative i prakse drugih oblasti koje su direktno ili indirektno vezane za tržište hartija od vrijednosti i/ili aktivnostima Komisije,
- analiziranju i predlaganju rješenja i prijedloga za izmjenu/dopunu postojeće regulative ili prijedloga novih opštih akata Komisije,
- analizi učesnika i (novih) finansijskih instrumenata na tržištu hartija od vrijednosti,
- saradnji sa Međunarodnom organizacijom Komisija za hartije od vrijednosti (eng. International Organization of Securities Commissions – IOSCO),
- saradnji sa drugim regulatorima tržišta hartija od vrijednosti – članicama IOSCO-a i saradnji sa potpisnicima IOSCO Međunarodnog memoranduma o razumijevanju (eng. IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding – IOSCO MMoU),
- saradnji sa institucijama i organima u zemlji i inostranstvu
- aktivnostima na harmonizaciji sa propisima Evropske unije i usaglašavanju propisa unutar Bosne i Hercegovine i
- edukaciji učesnika na tržištu hartija od vrijednosti.

Aktivnosti Komisije u dijelu razvoja i međunarodne saradnje mogu se grupisati u tri cjeline: 1) normativne aktivnosti, 2) saradnja sa institucijama i organima u zemlji i inostranstvu i 3) promocija i edukacija..

1. Normativne aktivnosti

Pod normativnim aktivnostima Komisije podrazumijeva se izrada nacрта i prijedloga regulative, u direktnoj ili indirektnoj nadležnosti Komisije, kao što su: zakoni, pravilnici iz nadležnosti Komisije, interni akti Komisije, opšti akti i pravila poslovanja učesnika na tržištu i dr. Glavna aktivnost Komisije na polju normativnih aktivnosti ogledala se u pripremi prijedloga i donošenju opštih akata iz nadležnosti Komisije.

R. br.	Pravilnik	Broj i datum Službenog Glasnika
1.	Pravilnik o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za vršenje funkcije člana nadzornog odbora zatvorenog investicionog fonda	105/15 od 22.12.2015.
2.	Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole za obavljanje funkcije člana upravnog odbora društva za upravljanje investicionim fondovima	105/15 od 22.12.2015.
3.	Pravilnik o izdavanju dozvole za sticanje kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje investicionim fondovima	105/15 od 22.12.2015.
4.	Pravilnik o poslovanju društva za upravljanje investicionim fondovima	105/15 od 22.12.2015.
5.	Pravilnik o dopunama Pravilnika o obavljanju kastodi poslova	105/15 od 22.12.2015.

R. br.	Pravilnik	Broj i datum Službenog Glasnika
6.	Pravilnik o postupku i vrsti poslova koje društvo za upravljanje može prenijeti na treće lice i načinu prenosa poslova upravljanja investicionim fondom na drugo društvo za upravljanje	105/15 od 22.12.2015.
7.	Pravilnik o izdavanju dozvole za poslovanje i statusne promjene društva za upravljanje investicionim fondovima	105/15 od 22.12.2015.
8.	Pravilnik o preoblikovanju zatvorenog investicionog fonda	108/15 od 28.12.2015.
9.	Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili akciji investicionog fonda	108/15 od 28.12.2015.
10.	Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicionih fondova, društva za upravljanje investicionim fondovima i banke depozitara	108/15 od 28.12.2015.
11.	Pravilnik o adekvatnosti kapitala društva za upravljanje investicionim fondovima	108/15 od 28.12.2015.

Tabela 14. Propisi koje je Komisija donijela u 2015. godini

Komisija je, putem svojih predstavnika u radnoj grupi za izradu radne verzije Nacrta zakona o izmjenama i dopunama zakona o investicionim fondovima bila aktivno uključena u kreiranju predloženih zakonskih rješenja. Pored toga, predstavnici Komisije učestvovali su u javnoj raspravi na predloženi Nacrt Zakona. Nakon toga, Komisija je učestvovala i u izradi radne verzije Prijedloga zakona.

2. Razvoj informacionog sistema

U toku 2015. godine, Komisija je nastavila intenzivno na izgradnji informacionog sistema, kroz čitav opseg projekata razvoja softvera, konsolidacije sistema i informacionih resursa.

Nekoliko bitnih razvojnih projekata se protezalo kroz 2015. godinu.

2.1. Internet prezentacija Komisije

Tokom 2015. godine započeo je razvoj nove internet prezentacije Komisije. Jedan od razloga je bio zastarjelost postojeće tehnologije koja datira još iz 2007. godine. Izvršen je kompletan redizajn sa modernim interfejsom i većom brzinom prikaza putem optimizacije koda i baze. Glavni nedostatak internet stranice bio je nedostatak optimizacije prikaza za razne vrste mobilnih uređaja, sa manjim rezolucijama, jer je sve veći broj pristupa stranicama Komisije bilo sa mobilnih uređaja. Takođe, prikaz podataka iz registara je obogaćen novim, javno dostupnim informacijama za koje se u međuvremenu ukazala potreba.

2.2. Sistem za elektronsko vođenje Protokola

Glavni oslonac kompletnog rada Komisije je i dalje Sistem za elektronsko vođenje protokola sa preko 3000 ulazno-izlaznih predmeta u 2015. godini. Osnovne aktivnosti su bile unapređenje i optimizacija prikaza i performansi. Dodatno je osiguran sistem i poboljšana sigurnost određenih dokumenta za koje se ukaže potreba sa detaljnim uvidom u kompletnu istoriju pristupa. Takođe, izvršena je dodatna integracija u Integralni sistem Komisije.

2.3. Sistem za elektronsko prikupljanje informacija EPI

Izmjenom nekoliko pravilnika Komisije, pristupilo se izmjeni EPI sistema modifikacijom postojećih izvještaja, kao i generisanjem novih, definisanih u novim pravilnicima. Takođe, nastavljena je kontinuirana podrška korisnicima putem HelpDesk-a.

2.4. Optimizacija server sale, računara i mrežne opreme

Kao i svake godine izvršena je analiza i zamjena zastarjele računarske opreme za nekoliko zaposlenih, gdje su osim samih računara, unaprijeđeni i operativni sistemi, antivirusna zaštita, kao i kompletna mrežna oprema sa kojom su zaposleni uvezani sa server salom. Takođe, zamijenjena su i ostala uska grla protoka podataka unutar Komisije, prebacivanjem kompletne mrežne opreme na gigabitni standard.

3. Saradnja

Saradnja obuhvata raznovrsne oblike poslovnih kontakata i razmjene informacija sa domaćim, stranim i međunarodnim institucijama, organizacijama, organima vlasti, kao i udruženjima i obrazovnim ustanovama. U prvom redu to je saradnja sa regulatornim organima Republike Srpske (npr. Agencija za bankarstvo, Agencija za osiguranje i sl.), sa organima Vlade Republike Srpske, sa sudovima i tužilaštvima Republike Srpske, sa obrazovnim institucijama, strukovnim udruženjima i sl., ali i saradnja sa institucijama Federacije BiH, zajedničkim organima Bosne i Hercegovine, regulatornim tijelima drugih država, kao i saradnja sa međunarodnim institucijama i asocijacijama.

U toku 2015. godine nastavljena je saradnja sa Međunarodnom organizacijom komisija za hartije od vrijednosti (International Organization of Securities Commissions - IOSCO), kao i sa drugim regulatornim tijelima finansijskog tržišta, koje su članice IOSCO-a kroz različite forme i projekte koji su detaljnije opisani u dijelu Međunarodna saradnja. Saradnja sa organima Vlade Republike Srpske odnosi se na redovne kontakte sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom za ekonomske odnose i regionalnu saradnju na usaglašavanju propisa iz oblasti tržišta kapitala sa pravom Evropske unije.

3.1. Međunarodna saradnja

Komisija je članica IOSCO od 2001. godine, a od 05.10.2009. godine i potpisnica Međunarodnog memoranduma o razumijevanju IOSCO MMoU u vezi konsultacija, saradnje i razmjene informacija.

Potpisivanjem IOSCO MMoU članice IOSCO, regulatorna tijela tržišta kapitala zemalja u svijetu, izražavaju jasne namjere da međusobno sarađuju i razmjenjuju informacije sa ciljem da osiguraju provođenje i primjenu zakona i propisa iz nadležnosti regulatora. IOSCO MMoU obezbjeđuje mehanizam putem kojeg regulatori tržišta kapitala mogu sigurno i pouzdano da razmjenjuju veoma važne informacije i dokumentaciju vezanu za istrage o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti, transakcijama sa hartijama od vrijednosti i derivatima, prenosu hartija od vrijednosti i novčanim transakcijama vezanim za trgovanje i prenos hartija od vrijednosti, te da otkriju i informišu relevantne regulatore o eventualnim nepravilnostima i nezakovitostima na tržištu kapitala, kako bi se protiv istih mogle pravovremeno preduzeti odgovarajuće mjere.

Kroz saradnju sa IOSCO, Komisija je redovno informisana o aktivnostima članica IOSCO, na razvoju, implementaciji i promociji međunarodno priznatih standarda u izradi regulative, nadzoru i provođenju zakona i propisa, aktivnostima na zaštiti investitora i

promociji povjerenja investitora u integritet tržišta kapitala, te razmjeni informacija na globalnom i regionalnom nivou.

Konsultacije putem elektronske pošte predstavljaju jedan od vidova saradnje, koje koriste uglavnom regulatori manje razvijenih tržišta kapitala/hartija od vrijednosti. Ovaj vid komunikacije omogućen je isključivo članicama IOSCO. Pitanja, upitnici, izvještaji, zahtjevi (za mišljenjima, tumačenjima, pojašnjenjem domaće regulative) itd. se dostavljaju IOSCO, koji ih prosljeđuje ostalim članicama. Regulatori tržišta, šalju odgovore na isti način. Brojni odgovori na upitnike, pitanja, zahtjeve itd. nikada ne izostaju, a daju se na dobrovoljnoj osnovi. Ovo je, sa jedne strane, još jedan način sticanja uvida u stepen razvijenosti pojedinih tržišta i njihovu tekuću problematiku, a s druge strane, mogućnost uvida u prijedloge i načine za rješavanja problema različitih finansijskih tržišta. Takođe predstavlja i dobar izvor informacija za pokretanje različitih inicijativa od strane IOSCO i njegovih radnih tijela.

Regulatori finansijskih tržišta iz cijelog svijeta intenzivno razmjenjuju informacije - upozorenja investitorima o neovlaštenim licima na tržištima kapitala i uslugama koje pružaju. Broj informacija o kršenju zakona i propisa od strane neovlaštenih lica na različitim tržištima rastao je svakim danom. Regulatori finansijskih tržišta su obavještavali ostale regulatore finansijskih tržišta i srodne institucije putem web stranice IOSCO, koji je prosljeđivao informacije, elektronskom poštom, članicama IOSCO, a na svojim web stranicama objavljivali su liste neovlaštenih pravnih i fizičkih lica koji posluju na njihovim tržištima ili se pozivaju na njih kao regulatore tržišta ili obavljaju druge aktivnosti zabranjene zakonima i propisima na tim tržištima. Pored informacija o licima koja se bave nedozvoljenim aktivnostima na domaćim tržištima, pojedini regulatori tržišta kapitala objavljuju i upozorenja drugih regulatora finansijskih tržišta. Komisija se, u toku godine, priključila ovim aktivnostima, nastojeći da upozori učesnike i investitore na tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske na ponašanje neovlaštenih lica na inostranim tržištima.

Takođe, Komisija je od marta 2013. godine potpisnica Memorandumom o razumijevanju o saradnji i razmjeni informacija koje se tiču nadzora nad alternativnim fondovima sa Evropskom komisijom za hartije od vrijednosti i berze (eng. European Securities and Markets Authority - ESMA). Ovaj memorandum definiše djelokrug saradnje i procedure koje će se poštovati u slučaju međunarodne nadzorne saradnje, sadržaj zahtjeva za pomoć, dozvoljenu upotrebu informacija, pravila povjerljivosti koja se odnose na razmijenjene informacije i uslove za raskid sporazuma.

U okviru međunarodne saradnje, Komisija je u 2015. godini razmjenjivala informacije i ostvarila saradnju sa regulatorima i drugim nadležnim organima u Hrvatskoj, Sloveniji, Litvaniji, Crnoj Gori, Švajcarskoj i Luksemburgu.

3.2. Saradnja sa drugim nadležnim organima

Komisija saraduje sa nadležnim državnim organima i drugim domaćim institucijama radi pružanja pravne pomoći, razmjene informacija i u drugim slučajevima kad za tim postoji potreba, u skladu sa odredbama propisa iz njene nadležnosti.

Saradnja sa drugim nadležnim organima u Republici Srpskoj u najvećoj mjeri bila je ostvarena sa organima Vlade Republike Srpske. Pored toga, ostvarena je saradnja i sa svim drugim institucijama kao što su: regulatori, sudovi i druge organizacije i institucije Republike Srpske.

Saradnja sa organima Vlade Republike Srpske ogledala se u prvom redu kroz kontakte i aktivnosti sa Ministarstvom finansija, kao i u razmjeni komentara u pogledu pojednostavljenja procedura i formalnosti za započinjanje i obavljanje poslovnih aktivnosti sa Savjetom za regulatornu reformu pri Ministarstvu za ekonomske odnose i regionalnu saradnju.

U ovom izvještajnom periodu ostvarena je i značajna saradnja s drugim regulatorima finansijskog sektora Republike Srpske – Agencijom za bankarstvo Republike Srpske i Agencijom za osiguranje Republike Srpske, u skladu sa članom 6. Zakona o komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske⁷, koji regulatore finansijskog sektora Republike Srpske obavezuje, između ostalog, na pristup informacijama i razmjenu podataka potrebnih za provođenje postupka nadzora, te razmjenu informacija o nepravilnostima utvrđenim u postupku nadzora, ako su uočene nepravilnosti važne za rad drugih nadzornih organa.

Direkcija za evropske integracije zadužena je za saradnju sa državnim i entitetskim institucijama u izradi uporednih i transpozicionih tabela koje trebaju dati pregled entitetskih propisa po odgovarajućim sektorima unutrašnjeg tržišta, njihovu međusobnu usklađenost kao i usklađenost sa pravom EU. Grupa predstavnika entitetskih Ministarstava finansija i entitetskih regulatora tržišta hartija od vrijednosti zadužena je da uporedi entitetske propisa iz oblasti tržišta kapitala i usklađenosti tih propisa sa *acquis-em*. Kao regulator tržišta hartija od vrijednosti Republike Srpske, Komisija ima aktivnu ulogu u radnoj grupi za tržište kapitala.

U okviru saradnje s drugim organima u Bosni i Hercegovini, Komisija je ostvarila saradnju u razmjeni podataka i informacija sa Državnom agencijom za istrage i zaštitu (SIPA), Komisijom za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine i Komisijom za papire od vrijednosti Brčko Distrikta.

3.3. Promocija i edukacija

U izvještajnom periodu najveći dio aktivnosti u oblasti promocije i edukacije odnosi se na tumačenja zakonskih i podzakonskih propisa, te odgovore na upite kako ovlašćenim učesnicima na tržištu kapitala tako i drugim domaćim i stranim pravnim i fizičkim licima. Upiti su se odnosili na različite zakonske i podzakonske propise, aktivnosti i nadležnosti Komisije, različite teme ili oblasti, te su pokrivene brojne teme, direktno ali i indirektno vezane za tržište hartija od vrijednosti. Zahtjevi za tumačenje ili primjenu propisa su se najčešće odnosili na Zakon o investicionim fondovima, podzakonske akte iz nadležnosti Komisije, Zakon o tržištu hartija od vrijednosti i Zakon o privrednim društvima.

IX NADZOR NAD UČESNICIMA NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Prema odredbama Zakona o tržištu⁸, Komisija vrši nadzor nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova i emitentima hartija od vrijednosti u postupku emisije, te nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Komisija je, takođe prema odredbama Zakona o tržištu⁹, a i prema odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti¹⁰ ovlašćena da vrši nadzor i preduzima potrebne mjere u

---

⁷ Zakon o komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske broj 49/09);

⁸ Član 260. tačka d) Zakona o tržištu;

⁹ Član 260. tačka đ) Zakona o tržištu;

¹⁰ Član 80. stav 1. tačka h) Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (Službeni glasnik BiH broj 47/14);

vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova. Prema odredbama Zakona o investicionim fondovima¹¹, Komisija je ovlašćena da obavlja redovni i vanredni nadzor zatvorenih i otvorenih investicionih fondova, društava za upravljanje fondovima, zastupnika u prodaji udjela ili akcija, banke depozitara i svakog drugog lica koje obavlja posao za koji je odgovorno neko od ovih lica. Komisija provodi kontrolne i nadzorne aktivnosti nad svim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti, sa ciljem da se osigura efikasno funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti.

Prema Pravilniku o nadzoru nad učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti (u daljem tekstu: Pravilnik o nadzoru)¹², pod nadzorom koji provodi Komisija podrazumijeva se nadzor nad primjenom Zakona o tržištu, Zakona o investicionim fondovima, Zakona o preuzimanju akcionarskih društava i Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te propisa donesenih na osnovu tih zakona, od strane učesnika na tržištu hartija od vrijednosti. Pod učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti u smislu Pravilnika o nadzoru smatraju se: berzanski posrednici, kastodi banke, društva za upravljanje investicionim fondovima, investicioni fondovi i banke depozitari, berza i druga uređena javna tržišta, Centralni registar hartija od vrijednosti, emitenti hartija od vrijednosti u vezi sa emisijama hartija od vrijednosti, upisima u Registar emitenata hartija od vrijednosti i objavljivanjem finansijskih i drugih propisanih izvještaja, lica koja imaju dozvolu za obavljanje poslova brokera, investicionih savjetnika i investicionih menadžera, sticaoci i učesnici u postupku preuzimanja i drugi učesnici u smislu odredaba zakona kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, prodavci, kupci, drugi sticaoci hartija od vrijednosti i druga lica koja učestvuju na tržištu hartija od vrijednosti¹³. Pod učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti smatraju se i lica koja imaju kvalifikovano učešće, izuzev Republike Srpske i druga lica koja se smatraju povezanim s nadziranim licem u smislu odredbi zakona kojima se uređuje poslovanje privrednih društava, tržište hartija od vrijednosti, poslovanje investicionih fondova i preuzimanje akcionarskih društava¹⁴.

Nadzor koji provodi Komisija može da bude kontinuiran, redovan i vanredan¹⁵. U **kontinuiranom nadzoru** stalno se prati ponašanje učesnika na tržištu hartija od vrijednosti i proučava stanje i kretanje na tržištu hartija od vrijednosti¹⁶, a provodi se prikupljanjem, pregledom, analizom i provjerom izvještaja, obavještenja i dokumentacije koje su nadzirana lica dužna da dostavljaju Komisiji u propisanim rokovima putem elektronskog prikupljanja informacija (EPI) ili na drugi način, praćenjem, prikupljanjem i provjerom dokumentacije dobijene od učesnika na tržištu hartija od vrijednosti na poseban zahtjev Komisije, svakodnevnim praćenjem trgovanja hartijama od vrijednosti na berzi u realnom vremenu putem nadzorne stanice i analizom aktiviranih signala, kao i praćenjem, prikupljanjem i provjerom podataka i saznanja iz drugih izvora¹⁷. **Redovan nadzor** vrši se nad ovlašćenim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti u skladu sa posebnim planom redovnog nadzora, za svaku godinu, koji usvaja Komisija¹⁸, a **vanredan nadzor** vrši se na osnovu indicija o mogućem kršenju zakona i drugih propisa¹⁹, a po sopstvenoj inicijativi Komisije, na zahtjev

¹¹ Član 227. stav 1. Zakona o investicionim fondovima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 92/06);

¹² Član 3. Pravilnika o nadzoru nad učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti (Službeni glasnik Republike Srpske broj 98/14);

¹³ Član 2. stav 1. Pravilnika o nadzoru;

¹⁴ Član 2. st. 2. i 3. Pravilnika o nadzoru;

¹⁵ Član 7. stav 1. Pravilnika o nadzoru;

¹⁶ Član 7. stav 2. Pravilnika o nadzoru;

¹⁷ Član 9. stav 1. Pravilnika o nadzoru;

¹⁸ Član 7. stav 3. Pravilnika o nadzoru;

¹⁹ Član 7. stav 4. Pravilnika o nadzoru;

nadležnog državnog organa ili stranog regulatornog organa ili po prijavi drugih lica (vlasnika hartija od vrijednosti, potencijalnih investitora u hartije od vrijednosti, učesnika na tržištu hartija od vrijednosti i sl.), uključujući i anonimne prijave²⁰.

S obzirom na način provođenja, nadzor može da bude posredan i neposredan. **Posredan nadzor** provodi se u sjedištu Komisije prikupljanjem, pregledom, analizom i provjerom izvještaja, obavještenja, dokumentacije i podataka. **Neposredan nadzor** provodi se u prostorijama nadziranog lica ili pravnog lica s kojim je nadzirano lice direktno ili indirektno, povezano poslovno, upravljački ili kapitalom, uzimanjem izjava i izjašnjenja i uvidom u poslovnu dokumentaciju i isprave, poslovne knjige, registre i evidencije bez obzira na to da li se vode u materijalnom ili elektronskom obliku, te elektronska i druga sredstva komunikacije instalirana kod nadziranog lica, kao i uzimanjem izjava i izjašnjenja u sjedištu Komisije²¹.

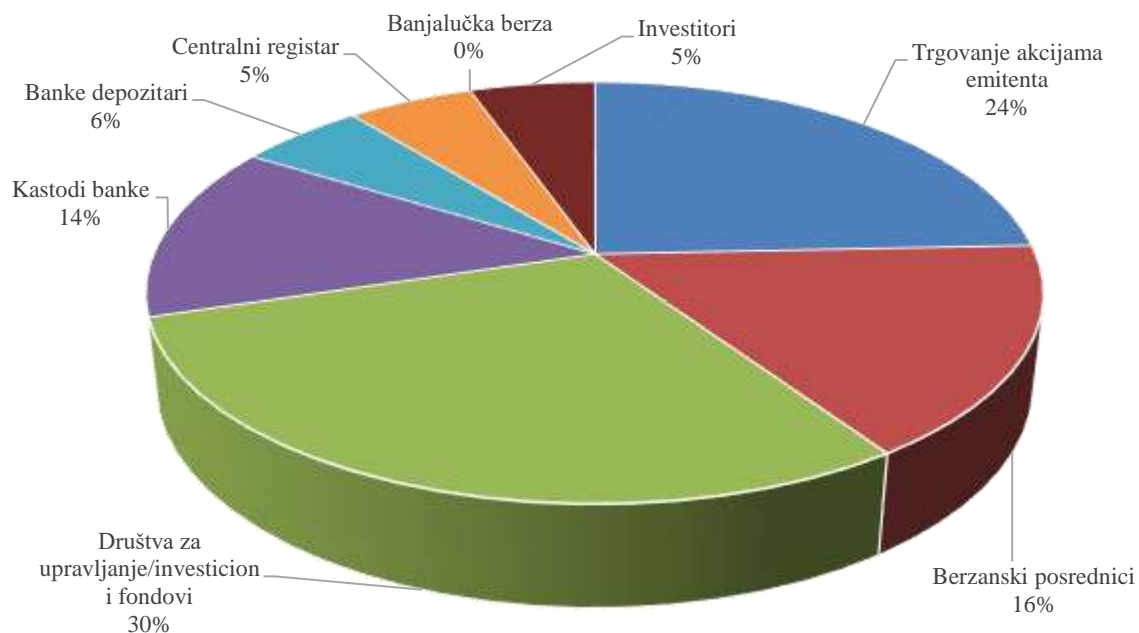
U obavljanju nadzornih ovlaštenja, Komisija je u ovom izvještajnom periodu vodila nadzor nad trgovanjem akcijama devet emitenata i 24 nadzora nad radom i poslovanjem ovlašćenih učesnika i to: šest nadzora nad berzanskim posrednicima (od čega dva nad jednim brokersko-dilerskim društvom), deset nad društvima za upravljanje investicionim fondovima (od čega tri nad jednim društvom, dva nad drugim društvom, po jedan nad dva društva i tri nadzora nad svim društvima za upravljanje), jedan nadzor nad investicionim fondovima (obuhvaćeni svi investicioni fondovi), pet nadzora nad kastodi bankama i dva nad bankama depozitarima. U ovom izvještajnom periodu provedena su dva nadzora nad radom i poslovanjem Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka, a nad radom i poslovanjem Banjalučke berze a.d. Banja Luka nije vršen poseban nadzor, ali je kontinuirano (svakodnevno) praćeno trgovanje. Pored navedenog, kontinuirano je praćeno ponašanje dvije grupe investitora i analizirana njihova ranija ulaganja.

Predmet nadzora/učesnici na tržištu	Broj nadzora
Trgovanje akcijama emitenta	9
Berzanski posrednici	6
Društva za upravljanje/investicioni fondovi	11
Kastodi banke	5
Banke depozitari	2
Centralni registar	2
Banjalučka berza	-
Investitori	2
UKUPNO	37

Tabela 15. Nadzorne aktivnosti prema predmetu nadzora/učesnicima na tržištu u 2015. godini

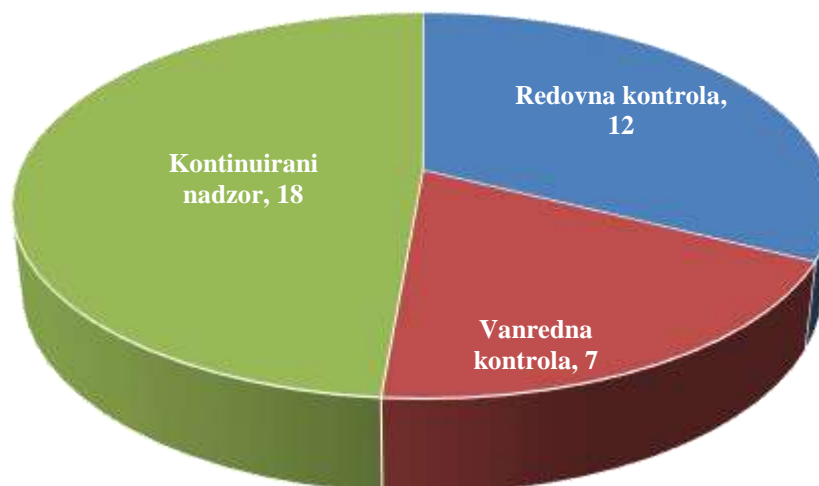
²⁰ Član 4. stav 1. Pravilnika o nadzoru;

²¹ Član 7. st. 5. do 7. Pravilnika o nadzoru;

Slika 2. Nadzorne aktivnosti prema učesnicima na tržištu u 2015. godini

Prema vrsti nadzora, u izvještajnom periodu je vođeno 18 kontinuiranih, dvanaest redovnih i sedam vanrednih nadzora. U jednom slučaju (nadzor trgovanja na tržištima izvan Republike Srpske za račun jednog investicionog fonda) obustavljen je pokrenuti postupak vanrednog nadzora nad društvom za upravljanje, jer u nadziranim transakcijama nije utvrđena povreda zakonskih propisa kojima se reguliše trgovanje hartijama od vrijednosti.

Slika 3. Nadzorne aktivnosti prema vrsti nadzora u 2015. godini

Kada utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti kojima se ugrožava funkcionisanje tržišta kapitala u cjelini, položaj pojedinih učesnika na tržištu kapitala ili postoji mogućnost nanošenja značajnije štete, Komisija je Zakonom o tržištu ovlašćenja na preduzimanje neke od propisanih nadzornih mjera²². U slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti Komisija rješenjem nalaže preduzimanje radnji koje doprinose uspostavljanju zakonitosti i usklađivanju rada sa zakonima i drugim propisima, odnosno izriče odgovarajuću mjeru propisanu Zakonom

²² Član 266. Zakona o tržištu;

o tržištu i drugim zakonima²³, a u slučajevima kršenja propisa ili u slučajevima kada je neizvjestan nastavak poslovanja nadziranog lica, rješenjem Komisije mogu se naložiti određene posebne mjere²⁴.

U ovom izvještajnom periodu Komisija je, u okviru svojih ovlaštenja da naloži otklanjanje uočenih nezakonitosti i nepravilnosti, u dva slučaja naložila provođenje aktivnosti neophodnih za njihovo otklanjanje.

Subjekt nadzora	Opis naloga	Broj
Berzanski posrednik	Obustaviti od primjene ugovor o trgovinskom zastupanju u poslovanju sa hartijama od vrijednosti zaključen s jednim samostalnim preduzetnikom	1
Društvo za upravljanje	Uskladiti opšte akte i unutrašnju organizaciju s propisima	3
UKUPNO		4

Tabela 16. Nadzorne mjere (nalozi za otklanjanje utvrđenih nedostataka) iz člana 265. Zakona o tržištu u 2015. godini

Komisija je u okviru svojih ovlaštenja iz člana 266. Zakona o tržištu da izriče odgovarajuće mjere, u ovom izvještajnom periodu izrekla dvije mjere.

Nadzirano lice	Izrečena mjera	Broj
Društvo za upravljanje	Oduzimanje saglasnosti na imenovanje direktora i jednog člana upravnog odbora jer je društvo za račun investicionog fonda kojim upravlja sticalo akcije od lica koje je sa društvom povezano po osnovu učešća u vlasništvu i upravljanju, čime su prekršili zabranu propisanu članom 47. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima ²⁵	1
Društvo za upravljanje	Nalog depozitaru da vrši plaćanje određenih troškova fonda jer je društvu koje upravlja tim fondom privremeno zabranjeno raspolaganje imovinom fonda	1

Tabela 17. Nadzorne mjere iz člana 266. Zakona o tržištu u 2015. godini

U skladu sa čl. 267. stav 1. Zakona o tržištu²⁶ i 228. stav 1. Zakona o investicionim fondovima²⁷, Komisija je u okviru svojih ovlaštenja ovlaštena da izriče posebne mjere. U

²³ Član 265. stav 2. Zakona o tržištu;

²⁴ Član 267. stav 1. Zakona o tržištu;

²⁵ Članom 47. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima propisano je da društvo za upravljanje investicionim fondovima ne može da otuđuje hartije od vrijednosti ni bilo kakvu drugu imovinu fonda, kao ni da je od njega stiće, bilo za svoj račun ili za račun povezanih lica

²⁶ Prema članu 267. stav 1. Zakona o tržištu, u slučajevima kršenja tog i drugih zakona i propisa Komisije ili u slučajevima kada je neizvjestan nastavak poslovanja nadziranog lica, rješenjem Komisije mogu se naložiti posebne mjere i to: a) zabrana obavljanja pojedinih poslova iz tog i drugih zakona za koje dozvolu daje Komisija, b) oduzimanje saglasnosti na imenovanje direktora, članova uprave i nadzornog odbora i davanje naloga za imenovanje novih lica i v) oduzimanje dozvole za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti;

²⁷ Prema članu 228. stav 1. Zakona o investicionim fondovima, ako društvo za upravljanje ili njegov zaposleni u vezi s upravljanjem fondom povrijedi odredbe tog zakona, Zakona o tržištu i propise donesene na osnovu tih zakona, te ako društvo upravlja fondom suprotno statutu, prospektu ili ugovoru o upravljanju fondom ili ako je društvo u postupku osnivanja fonda dalo neistinite podatke, Komisija može: a) privremeno ili trajno oduzeti dozvolu za rad društvu za upravljanje ili banci depozitaru, b) izdati nalog društvu za upravljanje da preduzme određene radnje, odnosno da upravljanje fondom uskladi s propisima, v) objaviti poziv drugim

ovom izvještajnom periodu jednom društvu za upravljanje investicionim fondovima Komisija je zabranila raspolaganje imovinom fonda kojim upravlja do okončanja postupka vanrednog nadzora nad tim društvom u dijelu koji se odnosi na ispunjavanje uslova za poslovanje. Tom društvu Komisija je nakon toga i trajno oduzela dozvolu za poslovanje jer je prestalo da ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole, kao i zbog dobrovoljnog odricanja od dozvole u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti osnivanja i upravljanja investicionim fondovima, te naložila društvu da podnese nadležnom sudu prijavu radi upisa promjene djelatnosti u Registar poslovnih subjekata, tj. brisanje djelatnosti upravljanja investicionim fondovima i za promjenu poslovnog imena – naziva društva, odnosno brisanje odrednice „društvo za upravljanje investicionim fondovima“ iz naziva i da nakon provedenog postupaka registracije Komisiji dostavi dokaz o podnošenju prijave za registraciju i rješenje.

U skladu s čl. 87. stav 1. i 267. stav 1. Zakona o tržištu²⁸, Komisija je u ovom izvještajnom periodu jednom berzanskom posredniku – banci koja obavlja poslove s hartijama od vrijednosti privremeno zabranila obavljanje svih poslova s hartijama od vrijednosti, zbog imenovanja privremenog upravnika u banci. Trajanje ove mjere je određeno do otklanjanja uzroka zbog kojih je mjera izrečena, a najduže šest mjeseci, a mjera je ostala na snazi do kraja izvještajnog perioda.

Nadzirano lice	Izrečena mjera	Broj
Berzanski posrednik	Privremena zabrana obavljanja svih poslova	1
Društvo za upravljanje	Zabrana raspolaganja imovinom fonda	1
Društvo za upravljanje	Trajno oduzimanje dozvole	1
UKUPNO		3

Tabela 18. Nadzorne mjere iz člana 267. Zakona o tržištu u 2015. godini

---

društvima za upravljanje fondovima da podnesu ponude i zahtjeve za upravljanje određenim fondom, g) zabraniti isplate sa računa garantnog pologa ili d) zabraniti raspolaganje imovinom fonda;

²⁸ Članom 87. stav 1. Zakona o tržištu propisano je koje mjere Komisija može da preduzme ako u postupku nadzora berzanskog posrednika utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju, tako da, između ostalog, može dati nalog za privremenu zabranu obavljanja pojedinih ili svih poslova iz dozvole za obavljanje poslova - u trajanju do šest mjeseci, a članom 267. stav 1. tog zakona propisano je da Komisija može rješenjem naložiti posebne mjere, a među njima i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti;

X UPRAVNI SPOROVI, PARNIČNI I PREKRŠAJNI POSTUPCI I INFORMACIJE O SUMNJAMA NA POSTOJANJE KRIVIČNIH DJELA

1. Upravni sporovi po aktima Komisije

U narednom tabelarnom prikazu dat je pregled upravnih sporova u vezi sa postupcima emisije hartija od vrijednosti koji su pokrenuti u periodu od 2004. godine (kada je protiv akta Komisije pokrenut prvi upravni spor) do kraja 2015. godine.

Godina	Broj upravnih sporova	Broj riješenih sporova	U korist	Komentar
2004.	1	1	KHOV (1)	Tužba povučena
2005.	1	1	KHOV (1)	Tužba odbijena
2006.	4	4	KHOV (3) Tužitelja (1)	U tri slučaja tužba je odbijena U jednom slučaju tužba je uvažena ²⁹
2007.	2	2	KHOV (2)	Tužioci odustali od tužbe
2008.	1	1	KHOV (1)	Tužba odbijena
2009.	3	3	KHOV (3)	U dva slučaja tužba odbačena U jednom slučaju tužba odbijena
2010.	6	6	KHOV (6)	U dva slučaja tužba je odbačena U četiri slučaja tužba odbijena
2011.	6	6	KHOV (2) Tužitelja (4)	U dva slučaja tužba je odbijena U četiri slučaja tužba je uvažena, a Komisija je donijela nove upravne akte prema pravnom shvatanju suda, a sa istim posljedicama za stranku ³⁰
2012.	1	1	KHOV (1)	Tužba povučena
2013.	4	1	KHOV (1)	U jednom slučaju tužba je odbijena U tri slučaja postupci su u toku
2014.	3	0	-	Postupci su u toku
2015.	2	1	KHOV (1)	Tužba je odbačena Jedan postupak je u toku

Tabela 19. Usporedni pregled upravnih sporova pokrenutih protiv akata Komisije kojima su rješavani predmeti u vezi sa emisijama hartija od vrijednosti i promjenama u registru emitenata u periodu od 2004. – 2015. godine

²⁹ Radi se o slučaju u kojem je sud prihvatio ulog u stvarima, iako ta mogućnost nije bila data u Zakonu o tržištu hartija od vrijednosti.

³⁰ U jednom slučaju se radilo o pogrešnoj primjeni materijalnog prava, a u preostala tri slučaja, sud je cijenio da je Komisija bila van mandata kada je odlučivala o ovim tačkama dnevnog reda.

Godina	Broj upravnih sporova	Broj riješenih sporova	U korist	Komentar
2004.	1	1	KHOV (1)	Zahtjev KHOV za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažena a presuda preinačena
2005.	2	2	KHOV (2)	U jednom slučaju tužba je povučena U jednom slučaju tužba je odbijena
2006.	2	2	KHOV (2)	U jednom slučaju tužba je odbijena U jednom slučaju tužba je odbačena
2007.	1	1	KHOV (1)	Tužba je odbijena
2008.	1	1	KHOV (1)	Tužba je odbijena
2009.	1	1	KHOV (1)	Tužba je odbijena, zahtjev stranke za vanredno preispitivanje sudske odluke odbijen
2010.	3	3	KHOV (2) Tužitelja (1)	U jednom slučaju tužba je odbijena U jednom slučaju stranka je podnijela zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke – zahtjev stranke odbijen U jednom slučaju KHOV je podnijela zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke – zahtjev odbijen kao neosnovan ³¹
2011.	2	2	KHOV (2)	U oba slučaja tužba je odbačena kao neosnovana
2012.	5	4	KHOV (3) Tužitelja (1)	U dva slučaja tužba je odbijena U jednom slučaju tužba je odbačena kao neblagovremena U jednom slučaju tužbeni zahtjev je uvažena a osporeni akt je poništen ³² U jednom slučaju postupak je u toku
2013.	1	0	-	-
2014.	2	0	-	-
2015.	-	-	-	-

Tabela 20. Uporedni pregled upravnih sporova pokrenutih protiv akata Komisije kojima su rješavani predmeti u vezi sa preuzimanjem akcionarskih društava u periodu od 2004. – 2015. godine

Kao što je naprijed istaknuto, Komisija je zakonom ovlaštenja na preduzimanje neke od propisanih nadzornih mjera, a kako su akti Komisije konačni, protiv upravnih akata može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima³³.

U ovom izvještajnom periodu pokrenuta su dva upravna spora protiv rješenja Komisije iz oblasti nadzora. Prvi upravni spor pokrenut je po tužbi jednog fizičkog lica protiv rješenja Komisije iz novembra 2014. godine kojim su u ponovnom postupku poništene transakcije akcijama jednog emitenta koje su realizovane u martu 2011. godine. Po prvoj tužbi u ovom predmetu okružni sud je u novembru 2014. godine uvažio tužbu i poništio osporeni akt zato što je članovima Komisije u vrijeme donošenja osporenog akta bio istekao mandat. Komisija je u ponovnom postupku u novembru 2014. godine ponovo poništila predmetne transakcije (pošto su otklonjeni razlozi za poništenje rješenja), a protiv tog novog rješenja tužilac je u

³¹ Radi se o slučaju u kojem je, iz proceduralnih razloga, izostao odgovarajući akt Komisije. U ponovljenom postupku, Komisija je riješila predmetni slučaj, a prema prijavi akcionara (prijava o sumnji na prikrivanje zajedničkog djelovanja prema akcionarskom društvu).

³² Radi se o slučaju u kojem je sud cijenio da je Komisiji radila van mandata, što je bio isključivi razlog za ovakav epilog. Naglašavamo da je Komisija u ponovljenom postupku već donijela identično rješenje. Radi se o slučaju u kojem je Komisija konstatovala da je za određena lica po Zakonu o preuzimanju nastala obaveza za objavljivanje ponude za preuzimanje.

³³ Član 257. st. 2. i 3. Zakona o tržištu;

ovom izvještajnom periodu (januar 2015. godine) ponovo pokrenuo upravni spor. U decembru 2015. godine okružni sud je donio presudu kojom je tužbu odbio kao neosnovanu. Drugi upravni spor je pokrenulo društvo za upravljanje kojem je Komisija oduzela saglasnost na imenovanje direktora i jednog člana upravnog odbora jer je društvo za račun investicionog fonda kojim upravlja kupilo akcije od lica koje je sa društvom povezano po osnovu učešća u vlasništvu i upravljanju, čime je prekršena zabrana iz člana 47. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima kojim je propisano da društvo za upravljanje investicionim fondovima ne može da otuđuje hartije od vrijednosti ni bilo kakvu drugu imovinu fonda, kao ni da je od njega stiće, bilo za svoj račun ili za račun povezanih lica. Komisija je u ovom predmetu dala odgovor na tužbu.

U jednom ranije pokrenutom upravnom sporu (tužba je podnesena u septembru 2013. godine) okružni sud je u novembru 2015. godine odbio tužbu kao neosnovanu i to tužbu koju je podnijelo društvo za upravljanje protiv rješenja Komisije kojim mu je naloženo da fondu kojim upravlja odmah izvrši povrat iznosa naplaćenog na ime razlike naknade za upravljanje fondom za period od decembra 2007. do februara 2010. godine, čime je osporeno rješenje Komisije postalo pravosnažno.

U pokrenutom upravnom sporu, po tužbi koja je podnesena u martu 2014. godine, okružni sud je u septembru 2015. godine odbio tužbu kao neosnovanu i to tužbu koju je podnijelo društvo za upravljanje protiv rješenja Komisije kojim mu je trajno oduzeta dozvola za poslovanje zbog niza nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju, čime je osporeno rješenje Komisije postalo pravosnažno. Protiv ove presude društvo za upravljanje je u oktobru 2015. godine Vrhovnom sudu Republike Srpske podnijelo zahtjev za vanredno preispitivanje.

U upravnom sporu po tužbi podnesenoj u aprilu 2014. godine, okružni sud je u februaru 2015. godine odbio tužbu kao neosnovanu i to tužbu koju je podnijelo društvo za upravljanje protiv rješenja Komisije iz marta 2014. godine kojim je tom društvu za upravljanje izrečena javna opomena, čime je osporeno rješenje Komisije postalo pravosnažno. Ova mjera je izrečena jer je društvo prilikom sticanja akcija jednog emitenta za račun fonda kojim upravlja postupilo suprotno prospektu i statutu fonda, čime je prekršilo odredbe člana 30. stav 1. tačka f) Zakona o investicionim fondovima, kojim je propisano da je društvo za upravljanje investicionim fondom dužno, između ostalog, da upravlja fondom u skladu sa investicionim ciljevima svakog pojedinog fonda kojim upravlja, zatim prilikom izrade procjene nije koristilo Međunarodne računovodstvene standarde - Međunarodne standarde vrednovanja, a prilikom analiziranja podataka o emitentu nije postupalo sa povećanom pažnjom i pravilima struke, jer stanje emitenta nije objektivno prikazano, čime je prekršilo odredbe člana 30. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima kojim je propisano da je društvo za upravljanje dužno da u izvršavanju obaveza društva za upravljanje postupa sa povećanom pažnjom, prema pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i propisima Republike Srpske. Tužilac je u ovom predmetu Vrhovnom sudu Republike Srpske podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, a Komisija je dala odgovor na ovaj zahtjev.

U ovom izvještajnom periodu podnesen je još jedan zahtjev za vanredno preispitivanje sudske oduke i to protiv presude okružnog suda iz novembra 2014. godine kojom je, kao neosnovana, odbijena tužba jednog društva za upravljanje protiv rješenja Komisije iz januara 2013. godine kojim je tom društvu izrečena mjera opomene. Mjera je izrečena zbog utvrđenih povreda propisa koji se tiču zabrane manipulacija na tržištu³⁴, obaveze društva za upravljanje da postupa s povećanom pažnjom, prema pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i propisima Republike Srpske³⁵, te koji se tiču zabrane za društvo da otuđuje hartije od

---

³⁴ Član 277. tačka b) Zakona o tržištu

³⁵ Član 30. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima

vrijednosti ili drugu imovinu investicionog fonda i da od fonda stiće tu imovinu, bilo za svoj račun ili za račun povezanih lica³⁶. Komisija je dala odgovor na ovaj zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

R. br.	Tužilac	Osporeni akt	Godina podn. tužbe	Okružni sud	Vrhovni sud RS
1.	Fizičko lice	Rješenje iz 2014. g. (ponovni postupak, provođenje presude okružnog suda iz 2014. g.) o poništenju transakcija akcijama jednog emitenta koje su realizovane u martu 2011. g.	2015. g.	Tužba odbijena 2015. g.	-
2.	DUIF	Rješenje iz 2015. g. o oduzimanju saglasnosti društvu na imenovanje direktora i jednog člana upravnog odbora (sticanje akcija za račun fonda od lica povezanog s društvom)	2015. g.	U toku	-
3.	DUIF	Rješenje iz 2014. g. o izricanju javne opomene društvu (trgovanje akcijama jednog emitenta za račun fonda)	2014. g.	Početak 2015. g. odbijena tužba	Tužilac podnio zahtjev za vanredno preispitivanje presude okružnog suda iz 2015. g.
4.	DUIF	Rješenje iz 2013. g. kojim je naloženo društvu da fondu vrati naplaćenu razliku naknade za upravljanje	2013. g.	Tužba odbijena 2015. g.	-
5.	DUIF	Rješenje iz 2014. g. o trajnom oduzimanju dozvole za poslovanje društvu zbog niza nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju	2014. g.	Tužba odbijena 2015. g.	Tužilac podnio zahtjev za vanredno preispitivanje presude okružnog suda iz 2015. g.
6.	DUIF	Rješenje iz 2013. g. o izricanju opomene društvu (trgovanje akcijama jednog emitenta za račun fonda)	2013.	Odbijena tužba krajem 2014. g.	Tužilac početkom 2015. g. podnio zahtjev za vanredno preispitivanje presude okružnog suda

Tabela 21. Upravni sporovi u 2015. godini u vezi sa postupcima nadzora

Fizičko lice, koje je pokrenulo upravne sporove protiv rješenja Komisije (iz 2011. i 2014. godine) kojim su poništene transakcije akcijama jednog emitenta koje su realizovane u martu 2011. godine, kako je gore navedeno, pokrenulo je 2013. godine i privredni spor u vezi s poništenjem predmetnih transakcija podnoseći okružnom privrednom sudu tužbu protiv Komisije sa zahtjevom za naknadu štete. Okružni privredni sud se 2014. godine oglasio stvarno nenadležnim u ovom predmetu i premet ustupio osnovnom sudu, na šta je tužilac prvo izjavio žalbu, a zatim odustao od te žalbe. Osnovni sud nije prihvatio nadležnost pa se obratio Vrhovnom sudu Republike Srpske radi rješavanja sukoba nadležnosti. Vrhovni sud Republike Srpske je u oktobru 2015. godine donio rješenje kojim je utvrđeno da je u ovoj pravnoj stvari stvarno nadležan okružni privredni sud. Tužilac je nakon isteka izvještajnog perioda povukao tužbu u ovom privrednom sporu.

2. Parnični postupci

U parničnom postupku koje je jedno fizičko lice (zaposleni u društvu za upravljanje) u 2011. godini pokrenulo protiv predsjednika Komisije i Komisije zbog klevete, tražeći objavljivanje javnog izvinjenja i naknadu nematerijalne štete, prvostepeni sud je u decembru

³⁶ Član 47. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima

2014. godine donio presudu kojom je odbijen tužbeni zahtjev u cjelini i tužilac obavezan da tuženim stranama nadoknadi troškove postupka. Tužilac se početkom 2015. godine žalio na prvostepenu presudu a drugostepeni sud je u avgustu 2015. godine donio presudu kojom je žalba odbijena i potvrđena prvostepena presuda.

3. Prekršajni postupci

Od početka primjene Zakona o preuzimanju (od 2002. godine), Komisija je pokrenula ukupno 58 prekršajnih postupaka (u toku izvještajnog perioda Komisija nije podnosila prekršajne prijave), uglavnom protiv lica koja nisu u zakonskom roku podnosila zahtjeve za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje nakon što im je obaveza nastala, te protiv uprava emitenata, jer nisu objavili mišljenje o objavljenoj ponudi. S obzirom na relativno visoke sankcije za navedene prekršaje sudovi su u dosadašnjem periodu, u najvećem broju slučajeva, izricali uslovne osude.

Godina	Broj pokrenutih postupaka	Status				Izrečena sankcija (u KM)	
		Broj slučajeva u kojima su okrivljeni sankcionisani	Broj obustavljenih postupaka	Broj slučajeva u kojima je KHOV odustala od prekršajne prijave	Broj slučajeva koji su još u toku	Uslovno	Bezuslovno
2005.	4	2	2 ³⁷	-	-		3.600
2006.	19	16	1 ³⁸	1 ³⁹	1 ⁴⁰	20.000	27.950
2007.	4	3	-	1 ⁴¹	-	10.000	14.200
2008.	10	7	3 ⁴²	-	-	1.000	17.950
2009.	9	7	1 ⁴³	1 ⁴⁴	-	15.000	19.050
2010.	3	2	1 ⁴⁵	-	-		6.000
2011.	2	2		-	-	3.500	
2012.	7	7	-	-	-	18.500	4.000
2013.	-	-	-	-	-	-	-
2014.	1	-	-	-	1	-	-
2015.	-	-	-	-	-	-	-

³⁷ U oba slučaja je nastupila zastara.

³⁸ Prekršajni postupak je obustavljen zbog zastare.

³⁹ Neposredno nakon podnesene prijave, lice je provelo postupak preuzimanja.

⁴⁰ Osnovni sud nije mogao da uruči poziv okrivljenom, jer je odselio u Njemačku. Sud je izdao nalog da pri prelasku granice bude priveden.

⁴¹ Neposredno nakon podnesene prijave, lice je provelo postupak preuzimanja.

⁴² U sva tri slučaja, Sud se oglasio mjesno nenadležnim.

⁴³ Osnovni sud nije mogao da uruči poziv okrivljenom, jer je odselio u Njemačku.

⁴⁴ Predmetnim činjenjem lice nije prouzrokovao štetne posljedice za akcionare emitenta, u objavljenoj ponudi za preuzimanje, ostalim akcionarima ponuđena je viša cijena u odnosu na transakciju koja je bila predmet sankcionisanja, te je zaključeno da eventualno kažnjavanje u ovakvim slučajevima u najvećem dijelu ne bi bilo u skladu sa svrhom prekršajnih sankcija.

⁴⁵ Sudskom presudom konstatovano da Komisija nije predočila dovoljno dokaza, iako je i sama stranka provela postupak preuzimanja po rješenju Komisije o utvrđivanju obaveze objavljivanja ponude za preuzimanje za lica koja su u predmetnom postupku zajednički djelovala.

Tabela 22. Usporedni pregled pokrenutih prekršajnih postupaka u postupcima preuzimanja u periodu od 2000. – 2015. godine

U toku izvještajnog perioda nisu pokretani upravni sporovi protiv akata Komisije u postupcima preuzimanja.

Zbog neizvršavanja zakonskih obaveza u pogledu izvještavanja investicione javnosti, u dijelu koji se odnosi na objavljivanje finansijskih i revizorskih izvještaja, te izvještaja o značajnim događajima, Komisija je u prethodnim izvještajnim periodima podnosila prekršajne prijave. U toku analiziranog izvještajnog perioda nije bilo takvih aktivnosti.

Godina	Broj pokrenutih postupaka	Status				Novčani iznos sankcije - uslovno		Novčani iznos sankcije - bezuslovno	
		Broj slučajeva u kojima su otkriveni sankcionisani	Broj obustavljenih postupaka	Broj slučajeva u kojima je KHOV odustala od prekršajne prijave	Broj slučajeva koji su još u toku	Pravna lica	Fizička lica	Pravna lica	Fizička lica
2006.	2	1	1 ⁴⁶	-	-	-	-	5.000	500
2007.	6	3	-	3	-	-	-	22.000	2.300
2008.	10	2	6 ⁴⁷	2	-	20.000	1.000	-	-
2009.	29	27	1 ⁴⁸	1	-	223.000	19.300	70.000	10.500
2010.	44	38	5 ⁴⁹	1	-	389.500	41.150	46.000	9.500
2011.	22	20	2 ⁵⁰	-	-	253.500	23.400	20.000	3.500
2012.	8	8 ⁵¹	-	-	-	21.000	6.100	60.000	-
2013.	28	24 ⁵²	2 ⁵³	2	-	295.100	20.050	45.000	4.700
2014.	1	1	-	-	-	10.000	1.000	-	-
2015.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabela 23. Usporedni pregled pokrenutih prekršajnih postupaka zbog nepoštovanja obaveze objavljivanja finansijskih i revizorskih izvještaja, te izvještaja o značajnim događajima u periodu od 2006. – 2015. godine

⁴⁶ Dana 04.03.2014. godine, prekršajni postupak obustavljen zbog zastarjelosti.

⁴⁷ U tri slučaja Sud se oglašio mjesno nenadležnim, a u dva slučaja je nastupila zastara, dok je u jednom slučaju ovlašćeno lice propustilo usmeni pretres.

⁴⁸ Pokrenut stečajni postupak.

⁴⁹ U jednom slučaju je pokrenut stečajni postupak, u tri slučaja je nastupila zastara, a u jednom slučaju Sud nije prihvatio zahtjev Komisije za hartije od vrijednosti za opoziv uslovne osude, ali je Komisija pokrenula novi postupak.

⁵⁰ U jednom slučaju je pokrenut stečajni postupak, a u drugom postupak je obustavljen zbog mandata članova Komisije (ali je u ponovljenom postupku protiv emitenta pokrenut identičan postupak).

⁵¹ U jednom slučaju, sankcija je izrečena samo fizičkom licu, jer je u međuvremenu pokrenut stečajni postupak nad pravnom licem, a u dva slučaja, postupak protiv fizičkih lica je obustavljen.

⁵² U sedam slučajeva, postupak protiv fizičkih lica je obustavljen, a sankcija je izrečena samo pravnom licu.

⁵³ U jednom slučaju nastupila zastara, a u drugom slučaju pravno lice ne radi, postoji samo formalno, u sudskom registru.

Na osnovu analize svih efekata pokrenutih prekršajnih postupaka (u najvećem broju slučajeva sudovi izricali uslovne osude), Komisija je 2014. godine⁵⁴ donijela zaključak da se izmijeni Pravilnik o izvještavanju i objavljivanju informacija od strane emitenata hartija od vrijednosti koje su predmet javne ponude⁵⁵, u dijelu koji se odnosi na definisanje kriterijuma za oslobađanje pojedinih emitenata od obaveze objavljivanja revizorskih izvještaja. Na ovaj način promijenjena je praksa postupanja Komisije: hartije emitenata koji nemaju objavljen revizorski izvještaj se suspenduju sa trgovanja, čime je prekršajna sankcija zamijenjena nemogućnošću prometovanja hartijom od vrijednosti. Komisija smatra da je na ovaj način naročito naglašena odgovornost emitenta i većinskog/većinskih vlasnika za zakonitost rada u dijelu koji se odnosi na izvještavanje investicione javnosti, Takođe, troškovi Komisije, uzrokovani vođenjem prekršajnih postupaka, su smanjeni.

U ovom izvještajnom periodu pokrenuta su četiri prekršajna postupka i to:

1. protiv dva člana upravnog odbora jednog emitenta koji su u više navrata vršili transakcije, odnosno kupovali i prodavali akcije tog emitenta, a o tim transakcijama nisu obavijestili emitenta, Komisiju i Banjalučku berzu u roku od 15 dana od dana obavljanja transakcije, što je članom 274. stav 1. Zakona o tržištu propisano kao obaveza za članove upravnog odbora emitenta hartija od vrijednosti sa javnom ponudom kada obavljaju transakcije hartijama od vrijednosti tog emitenta, te su tako više puta počinili prekršaj iz člana 297. stav 1. tačka 16.) istog zakona; ovaj postupak je u izvještajnom periodu pravosnažno okončan, jer je prvostepeni sud donio rješenje kojim su okrivljeni oglašeni odgovornim za prekršaj koji im je stavljen na teret i bezuslovno kažnjeni na novčanu kaznu od po 600 KM;
2. protiv jednog društva za upravljanje i odgovornog lica u tom društvu jer su za račun investicionog fonda kojim upravlja to društvo kupili akcije od lica koje je sa društvom povezano po osnovu učešća u vlasništvu i upravljanju, čime su prekršili zabranu propisanu članom 47. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima kojim je propisano da društvo za upravljanje investicionim fondovima ne može da otuđuje hartije od vrijednosti ni bilo kakvu drugu imovinu fonda, kao ni da je od njega stiče, bilo za svoj račun ili za račun povezanih lica, što je propisano kao prekršaj članom 232. stav 1) tačka 7. istog zakonskog propisa;
3. protiv jednog društva za upravljanje i odgovornog lica u tom društvu jer: a) usvojenim internim aktima društva nije jasno definisan proces rada i razgraničenja zaduženja i odgovornosti pojedinih organizacionih jedinica i zaposlenih, pa nije obezbijeđen odgovarajući sistem izvještavanja i provođenja interne kontrole, te nije propisano vođenje evidencije o korišćenju i pristupu informacionom sistemu, postupanju u vanrednim situacijama i načinu izrade kopija svih podataka, čime je društvo prekršilo odredbu člana 30. stav 1. tačka ž) Zakona o investicionim fondovima⁵⁶; b) akt kojim se utvrđuje lista kategorija registraturskog materijala sa rokovima čuvanja u jednom dijelu nije usklađen s važećim propisima, čime je

---

⁵⁴ Detaljna analiza efekata prekršajnih postupaka i razloga za promjenu postupanja Komisije data je u izvještaju o radu Komisije za 2014. godinu.

⁵⁵ Pravilnik o izmjenama pravilnika o izvještavanju i objavljivanju informacija od strane emitenata hartija od vrijednosti koje su predmet javne ponude („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 50/14, stupio na snagu 20.06.2014. godine).

⁵⁶ Članom 30. stav 1. tačka ž) Zakona o investicionim fondovima propisana je obaveza društva za upravljanje da obezbijedi sisteme i mehanizme nadzora koji jasno pokazuju da društvo za upravljanje na dugoročnoj osnovi postupa u skladu sa ovim zakonom, prospektom i statutom fonda, a koji omogućava praćenje svih odluka, naloga i transakcija sa imovinom fond;

društvo prekršilo odredbu člana 30. stav 1. tačka p) Zakona o investicionim fondovima⁵⁷;

4. protiv dva strana fizička lica jer su za račun jednog stranog investicionog fonda u više navrata učestvovali u kreiranju cijene akcija jednog emitenta prvo kupovinama uz stalno povećanje cijena a zatim prodajom tih akcija po višoj cijeni (podizali cijene predmetnih akcija na nivo po kojem su ih prodali), čime su počinili prekršaj iz člana 278. tačka a) Zakona o tržištu⁵⁸.

Jedan ranije pokrenuti prekršajni postupak pravosnažno je okončan u ovom izvještajnom periodu i to postupak protiv dva člana upravnog odbora jednog emitenta koje je sud oglasio odgovornim za produženi prekršaj koji su počinili tako što su u više navrata vršili transakcije, odnosno kupovali i prodavali akcije tog emitenta, a o tim transakcijama nisu obavijestili emitenta, Komisiju i Banjalučku berzu u roku od 15 dana od dana obavljanja transakcije, što je članom 274. stav 1. Zakona o tržištu propisano kao obaveza za članove upravnog odbora emitenta hartija od vrijednosti sa javnom ponudom kada obavljaju transakcije hartijama od vrijednosti tog emitenta, te su na osnovu člana 297. stav 1. tačka 16.) istog zakona bezuslovno kažnjeni na novčanu kaznu od po 600 KM, a žalba nije izjavljena.

U jednom ranije pokrenutom prekršajnom postupku došlo je do obustave postupka zbog nastupanja zastarjelosti za vođenje postupka (apsolutna zastara). Radi se o postupku protiv fizičkog lica (zaposleni u društvu za upravljanje investicionim fondom) zbog manipulacije na tržištu hartija od vrijednosti⁵⁹, koji je pokrenut u martu 2010. godine. Prvostepeni sud je u maju 2013. godine ovo lice oglasio odgovornim za navedeni prekršaj i za sve tri radnje kojima je prekršaj počinjen kaznio ga po 500 KM, ali je jedinstvenu kaznu greškom izrekao drugom licu. Po žalbi okrivljenog, drugostepeni sud je u oktobru 2013. godine zbog ove greške poništio prvostepeno rješenje i vratio predmet prvostepenom sudu na ponovni postupak. Prvostepeni sud je u ponovnom postupku u aprilu 2014. godine izvršio ispravku svog rješenja (koje je poništio drugostepeni sud) na šta se okrivljeni ponovo žalio. Po ovoj žalbi, drugostepeni sud je u julu 2014. godine ponovo poništio prvostepeno rješenje i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak, a prvostepeni sud je u decembru 2015. godine obustavio postupak zbog nastupanja apsolutne zastare.

---

⁵⁷ Članom 30. stav 1. tačka p) Zakona o investicionim fondovima propisana je obaveza društva za upravljanje da na potpun, blagovremen i tačan način i u onom trajanju koje odredi Komisija, uvede, vodi i stavlja na uvid svu evidenciju koju propiše Komisija;

⁵⁸ Članom 278. tačka a) Zakona o tržištu propisano je da je zabranjeno obavljati transakcije hartijama od vrijednosti radi toga da se poveća cijena te hartije od vrijednosti, te na taj način podstaknu drugi investitori da kupe tu hartiju od vrijednosti, što je kažnjivo po članu 297. tačka 17) istog zakona;

⁵⁹ Član 277. tačka b) Zakona o tržištu;

Red. br.	Opis prekršaja i godina pokretanja postupka	Osumnjičeni	Prvostepena sudska odluka	Status
1.	Neobavještanje emitenta, Komisije i Banjalučke berze o transakcijama akcijama tog emitenta ⁶⁰ 2014. godina	Dva člana upravnog odbora jednog emitenta	Novč. kazna po 600 KM	Prvostepena sudska odluka donesena u 2015. godini, okrivljeni se nisu žalili - pravosnažna
2.	Neobavještanje emitenta, Komisije i Banjalučke berze o transakcijama akcijama tog emitenta ⁶¹ 2015. godina	Dva člana upravnog odbora jednog emitenta	Novč. kazna po 600 KM	Prvostepena sudska odluka donesena u 2015. godini, okrivljeni se nisu žalili - pravosnažna
3.	Kupovina akcija za račun fonda od lica povezanog s društvom ⁶² 2015. godina	DUIF i odgovorno lice	-	U toku
4.	Nisu usklađena akta i nije jasno definisan proces rada ⁶³ , te rokovi čuvanja dokumentacije nisu usklađeni s propisima ⁶⁴ 2015. godina	DUIF i odgovorno lice	-	U toku
5.	Manipulacija na tržištu ⁶⁵ 2015. godina	Dva strana fizička lica	-	U toku
6.	Manipulacija na tržištu ⁶⁶ 2010. godina	Fizičko lice (zaposleni u DUIF)	Novč. kazna 1.000 KM	Po žalbi okrivljenog u 2013. godini ukinuto prvostepeno rješenje i predmet vraćen na ponovni postupak. Prvostepeni sud je u ponovnom postupku izvršio ispravku svog rješenja, na šta se okrivljeni žalio, a drugostepeni sud je po žalbi okrivljenog 2014. godine ukinuo prvostepeno rješenje o ispravci i ponovo vratio predmet prvostepenom sudu na ponovni postupak. U decembru 2015. godine prvostepeni sud je obustavio postupak zbog zastarjelosti

Tabela 24. Prekršajni postupci u 2015. godini u vezi sa postupcima nadzora

4. Informacije o sumnjama na počinjenje krivičnih djela

Kada Komisija utvrdi postojanje osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu ili prekršaju, podnosi prijavu nadležnom organu⁶⁷. U izvještajnom periodu bile su aktivnosti u

⁶⁰ Član 274. stav 1. Zakona o tržištu;

⁶¹ Član 274. stav 1. Zakona o tržištu;

⁶² Član 47. stav 1. tačka b) Zakona o investicionim fondovima;

⁶³ Član 30. stav 1. tačka ž) Zakona o investicionim fondovima;

⁶⁴ Član 30. stav 1. tačka p) Zakona o investicionim fondovima;

⁶⁵ Član 278. tačka a) Zakona o tržištu;

⁶⁶ Član 277. tačka b) Zakona o tržištu;

pet predmeta po ranije podnesenim informacijama o sumnjama na počinjenje krivičnih djela koje je Komisija je dostavila nadležnim tužilaštvima.

R. br.	Krivično djelo	Lice na koje se odnosi prijava	Tužilaštvo	Godina podnošenja prijave i status	Broj prijava/pritužbi u izv. periodu
1.	Nesavjesno poslovanje u privredi	Četiri fizička lica (članovi uprave društva za upravljanje)	Specijalno tužilaštvo	2011. Optužnica podignuta 2015.	2 (dopuna – dostavljanje dokumentacije i izjašnjenja)
	Zaključenje štetnog ugovora				
2.	Nedozvoljeno trgovanje HOV	Jedno fizičko lice	Okružno tužilaštvo Banja Luka	2013.	1 (dopuna-dostavljanje dokumentacije)
	Prevara				
	Neovlašćeno korišćenje ličnih podataka				
	Prevara	Berzanski posrednik i odgovorno lice u pravnom licu			
	Pomaganje u nedozvoljenom trgovanju HOV				
Neovlašćeno korišćenje ličnih podataka	Nepoznata službena lica				
3.	Manipulacija cijenama i širenje lažnih informacija	Četiri fizička lica	Okružno tužilaštvo Banja Luka	2013. Pritužba odbijena 2015. godine	1 (dopuna) 1 (pritužba)
	Nedozvoljeno trgovanje HOV	Jedno fizičko lice			
4.	Nesavjesno poslovanje u privredi	Dva fizička lica (članovi uprave društva za upravljanje)	Okružno tužilaštvo Banja Luka	2011. Pritužba odbijena 2015.	1 (pritužba)
	Zaključenje štetnog ugovora				
5.	Zaključenje štetnog ugovora	Dva fizička lica (članovi uprave dva pravna lica)	Okružno tužilaštvo Banja Luka	2011. Naredba o obustavi istrage 2015.	-
	Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja				
	Neovlašćeno korišćenje i odavanje povlašćenih informacija				
	Manipulacija cijenama i širenje lažnih informacija				
UKUPNO				Dopuna Pritužba	4 2

Tabela 25. Informacije tužilaštvu u 2015. godini o sumnji na počinjeno krivično djelo

Komisija je u svom radu do početka ovog izvještajnog perioda (tj. do 01.01.2015. godine), podnijela nadležnim tužilaštvima ukupno 20 informacija o sumnji na počinjeno krivično djelo. Dva predmeta su ustupljena Specijalnom tužilaštvu i ti postupci su u toku (nakon isteka izvještajnog perioda, u jednom od ova dva slučaja, Specijalno tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv četiri fizička lica – članova uprave društva za upravljanje zbog nesavjesnog privrednog poslovanja i zaključenja štetnog ugovora). U četiri slučaja je tužilaštvo donijelo naredbu o nesprovođenju istrage, u pet slučajeva naredbu o obustavi istrage, a ostali postupci su u toku.

⁶⁷ Član 267. stav 2. Zakona o tržištu;

Godina	Status predmeta	Broj informacija
2005.	2014. donesena naredba o obustavi istrage	1
2006.	Postupak u toku	1
2007.	U jednom postupku 2009. donesena naredba o nesprovođenju istrage. Drugi postupak u toku	2
2008.	2010. donesena naredba o nesprovođenju istrage	1
2009.	Postupak u toku	1
2010.	Postupak u toku	1
2011.	U dva postupka 2014. a u jednom 2015. godine donesena naredba o obustavi istrage. U jednom postupku u 2015. godini donesena naredba o nesprovođenju istrage, pritužba odbijena. Dva postupka u toku (oba u Specijalnom tužilaštvu, a za jedan je u 2015. godini podignuta optužnica)	6
2012.	2014. donesena naredba o nesprovođenju istrage, pritužba odbijena	1
2013.	Četiri postupka u toku (jedan u Specijalnom tužilaštvu), a u jednom obustavljena istraga, pritužba odbijena	5
2014.	Postupak u toku	1
Ukupno		20

Tabela 26. Informacije tužilaštvu o sumnji na počinjeno krivično djelo, podnesene do 01.01.2015. godine

5. Ustavni sud

U decembru 2015. godine Ustavni sud BiH je donio odluku o dopustivosti kojom odbačena kao nedopustiva apelacija Komisije podnesena u februaru 2013. godine protiv presude Vrhovnog suda Republike Srpske iz novembra 2012. godine. Vrhovni sud Republike Srpske je u novembru 2012. godine zauzeo stav da Komisija nije mogla da odlučuje o pravima i obavezama stranaka nakon što je njenim članovima istekao mandat na koji su izabrani, odnosno u tzv. tehničkom mandatu nije mogla donositi rješenja kojima se nameću obaveze ili uspostavljaju prava drugim pravnim subjektima. Vrhovni sud Republike Srpske je, odlučujući o zahtjevu Komisije za vanredno preispitivanje odluke okružnog suda, ovakav stav u vezi s istekom mandata članovima Komisije (potvrđujući stavove Komisije po materijalnim pitanjima), zauzeo u upravnom sporu koji je jedno društvo za upravljanje pokrenulo protiv rješenja Komisije iz 2010. godine kojim je tom društvu privremeno zabranjeno raspolaganje imovinom fondova kojima upravlja.

XI SEMINARI, KONFERENCIJE I OKRUGLI STOLOVI

Prisustvom seminarima, konferencijama i okruglim stolovima izvršena je dalja edukacija i specijalizacija članova i stručnih saradnika Komisije po pojedinim oblastima.

Red. br.	Aktivnost	Teme	Organizator	Predavač
1.	Seminar, Beč 15.06-19.06.2015	Hipotekarno tržište i finansijska stabilnost (Mortgage Markets and Financial Stability)-2015	Joint Vienna Institute	Celin Rochon, Senior Economist, Institute for Capacity Development Connel Fullenkamp, Professor, Duke University Reiner Martin, Deputy Head of Division, European Central Bank Iryina Ivaschenko, Senior Economist, ICD
2.	Seminar o makro-finansijskom nadgledanju od 27.07 -07.08.2015. Beč	Makro-finansijske veze i nadgledanje Modeliranje i interpretiranje podataka sa finansijskih tržišta Informacije iz krive prinosa Informacije iz kreditnih spredova Informacije iz cijena kapitala Risk menadžment i modeli Informacije iz cijena opcija KMV model Banke i finansijska kriza Analiza banaka i stres testovi Sistematski rizik, Nove tehnike za makro-finansijsko nadgledanje Panel diskusije i grupne prezentacije	Međunarodni monetarni fond i JVI (Joint Vienna Institute) Austrija	Mr. Adam Gersl Senior Economist, Joint Vienna Institute; Mr. Charles Kramer, Assistant Director, Western Hemisphere Division, Institute for Capacity Development Mr. Seung Mo Choi, Economist, Asian Division, Institute for Capacity Development
3.	Konferencija, Banja Luka, 30.10.2015. „Investicijski potencijal društava za osiguranje-šansa za razvoj zemalja regiona“	Da li je saosiguranje u zemljama CEFTA regiona model koji dodatno pojačava poziciju društava za osiguranje kao institucionalnih investitora? Da li Sporazum o specijalnim i paralelnim vezama Republike Srpske i Republike Srbije može biti u funkciji kreiranja modela saosiguranja kao podrške investicionom potencijalu društava za osiguranje? - Podizanje nivoa znanja stanovništva o ulozi i značaju osiguranja (razvojna uloga društava za osiguranje) – trenutno stanje i koje aktivnosti treba preduzeti u budućnosti? - Da li država adekvatno koristi potencijal društava za osiguranje – dužnički ili partnerski odnos? - Da li je dostignut prihvatljiv nivo znanja i vještina menadžmenta društava za osiguranje, te kakav je kvalitet odlučivanja na strateškom nivou u radu upravnih odbora društava za osiguranje? - Životna nasuprot neživotnih osiguranja, potencijali u investicijama, da li „neživot“	Agencija za osiguranje Republike Srpske i Centar za unapređenje tržišta osiguranja i finansijskih usluga	- gđa Božana Šljivar, direktor Agencije za osiguranje Republike Srpske - mr Mirko Petrović, generalni direktor kompanije Dunav osiguranje iz Beograda - Vladimir Đorđević, samostalni savjetnik u Privrednoj komori Srbije - dr Miroslav Miškić, generalni direktor društva Wiener osiguranje VIG a.d. Banja Luka - Darko Lakić, direktor Društva za upravljanje Penzijskim rezervnim fondom Republike Srpske - Profesor dr Željko Šain, dekan Ekonomskog fakulteta u Sarajevu - Mladen Filipović, stručnjak za osiguranje sa višegodišnjim radom u Allianz Insurance u Beču - Predstavnik Vlade

Red. br.	Aktivnost	Teme	Organizator	Predavač
		može učiti od „života“? - Šta možemo naučiti od zemalja zapadne Evrope kada je riječ o društvima za osiguranje kao institucionalnim investitorima? - Ulaganja društava za osiguranje u privredu (realni sektor), realnost ili želja? - Da li je potrebno dodatno urediti regulatorna pravila i procedure tržišta osiguranja, kako bi se ojačala pozicija društava za osiguranje kao institucionalnih investitora?		Republike Srpske - mr Darko Blažeski, predstavnik Agencije za superviziju osiguranja Republike Makedonije

Tabela 27. Pregled edukativnih aktivnosti Komisije u 2015. godini

Izlaganjem radova i putem kontakata se učesnicima na navedenim skupovima, predstavnici Komisije afirmisali su tržište hartija od vrijednosti Republike Srpske sa ciljem privlačenja stranih investitora kroz ovaj oblik investicionih ulaganja.